

Vlaams
Parlement

vergadering **C116**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 4 februari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voedingsbeleid op de Vlaamse scholen – 865 (2015-2016)	3
INTERPELLATIE van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de implementatie van het M-decreet – 20 (2015-2016)	8
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het leerlingenvervoer vanuit opvangcentra – 924 (2015-2016)	27
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de schrapping van de evaluatie studentenparticipatie – 933 (2015-2016)	31
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van het Ouderforum Secundair Onderwijs – 950 (2015-2016)	34
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over problemen met de levering van softwarelicenties voor scholen in het kader van de raamovereenkomst MS-KIS 4 – 954 (2015-2016)	39

VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voedingsbeleid op de Vlaamse scholen – 865 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het onderwerp voeding en beweging is al meermaals aan bod gekomen in de commissie Onderwijs. Het belang ervan is dan ook niet te onderschatten. Dat blijkt uit de indicatorenmeting van 2012 van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), maar ook uit talloze wederkerende artikels waaruit blijkt dat jongeren de dag van vandaag meer te kampen hebben met overgewicht. Deze vaststellingen waren ook te lezen in de laatste gezondheidsenquête. Eén op de vijf jongeren is te dik en 7 procent kampt met alarmerende zwaarlijvigheid.

Dat het onderwerp actueel is, blijkt uit de resultaten van een onderzoek van de Universiteit Gent over het drinken van water op school. De conclusie was dat kinderen te weinig drinken tijdens de lesuren. Opvallend is dat kinderen van scholen die meer water ter beschikking stellen, ook een hoger hydratatie-niveau hebben. Ze zijn ook beter gehydrateerd als het onderwerp in het schoolprogramma aan bod komt of als kinderen tijdens de lesuren mogen drinken.

Minister, u hebt als minister van Onderwijs aangegeven dat u initiatieven zou nemen om het voedingsbeleid in de scholen aan te pakken. Er zouden, zonder de vrijheid van de scholen te beperken, stimulerende maatregelen worden aangereikt in de richting van een vrije, gezonde keuze. Verder zou u ook de mogelijkheid van een label 'gezonde school' onderzoeken en nagaan of dit label wenselijk is of niet.

Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) liet recent zijn mening horen over het onderwerp. Op 2 december 2015 organiseerden zij een intern seminarie 'Onderwijs en Samenleving'. Daarbij kwam ook een onderdeel 'gezonde school' aan bod, waarbij zij met enkele aanbevelingen kwamen.

Daarnaast werd er ook in de commissie gedebatteerd over de aanwezigheid van frisdrankautomaten in scholen. Vooral in de secundaire scholen zijn er nog veel automaten aanwezig. U hebt in de pers reeds aangegeven dat u de frisdranken in het secundair onderwijs wenst aan te pakken. Het is echter niet altijd duidelijk wat er precies in deze automaten staat. Zo hebben yoghurtproducten en gezonde dranken hierin vaker een plaats.

Er gebeurt vandaag de dag al heel wat om scholen ertoe aan te zetten om een gezond beleid te voeren. Het project 'Fruit op school' moet zorgen voor een groter fruitaanbod, de voedingsdriehoeken zijn wijd verspreid in zowel basis- als secundaire scholen, er is een groot aanbod van kraantjeswater enzovoort. Toch lijken deze initiatieven niet in staat om een volledige gedragswijziging te bewerkstelligen. Daarom zijn we benieuwd naar de stand van zaken van de initiatieven van de minister.

Minister, u wou onderzoeken of een label 'gezonde school' haalbaar is. U wou daarbij wachten tot de Vlor zijn debat van 6 oktober 2015 achter de rug had. Wat is de stand van zaken inzake de mogelijke ontwikkeling van dit label? U zei in de commissievergadering van 5 maart 2015 dat er al schatten van informatie bestaan maar misschien nog niet goed genoeg gekend zijn. Hoe kan dit bereik worden vergroot? Wat betreft de frisdrankautomaten: hebt u ondertussen reeds een duidelijker zicht op de frisdrankautomaten in de secundaire scholen? Over hoeveel scholen spreken we? Hoeveel daarvan bevatten 'gezonde dranken en voeding'? Hebt u recente cijfers ter beschikking van het aanbod van water? De

laatste dateren van de indicatorenbevraging van VIGeZ van 2012. Vooral in het secundair onderwijs is hier nog werk aan de winkel. Op welke manier probeert u het aanbod van kraantjeswater in secundaire scholen te bevorderen? U zei in de commissievergadering van 6 oktober dat de sector zou langskomen op het kabinet om onder meer over water met toevoeging van gezonde suikers te praten. Op die manier zou er een gezonder aanbod kunnen worden bewerkstelligd. Wat was het resultaat van dit overleg?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb aangekondigd dat ik in de aanloop naar de gezondheidsconferentie van eind 2016 het debat rond gezonde voeding op school wil voeren. Daarmee wil ik niet zeggen dat nieuwe initiatieven ondertussen geen ingang kunnen vinden, zij moeten echter wel inpasbaar zijn in het traject naar de gezondheidsconferentie.

In antwoord op mijn adviesvraag om het debat mee te voeren en na te denken over concrete beleidsmaatregelen die scholen kunnen nemen om geen gesuikerde dranken of snoep meer aan te bieden of hoe de overheid ontradend kan optreden, pleit de Vlor voor een positieve stimulerende aanpak van gezonde alternatieven en niet voor een onmiddellijk verbod. Wel dringt hij aan op een schoolbeleid dat op termijn leidt tot de totale uitdoving van de consumptie van gesuikerde dranken. Dat is opmerkelijk, want hiermee verscherpt hij zijn standpunt in vergelijking met zijn advies van 2007. Dus er komt geen onmiddellijk totaalverbod, maar wel een beleid dat uiteindelijk zal leiden tot een totaalverbod. Ik ben het daar volkomen mee eens.

In de aanloop naar de gezondheidsconferentie zal ik dan ook samen met minister Vandeuren inzetten op de ondersteuning van scholen om tot een totale uitdoving van de consumptie van gesuikerde dranken op school te komen. Zo denken we aan extra sjablonen in de methodiek 'Kieskeurig' – een gezonde scholenmethodiek toegepast op voeding – die scholen concreet helpen op een participatieve manier een uitdofscenario uit te tekenen.

Op 23 februari zitten we daarover samen binnen de commissie Onderwijs en Vorming van de Vlor. We zullen nagaan welke stappen partners moeten nemen ter ondersteuning van de scholen. Leerlingen vragen om betrokken te worden bij dat proces. Op die manier is men zeker dat het gedragen wordt. Leerlingen gruwen van een totaalverbod als leerkrachten dan wel rondlopen met gesuikerde dranken in hun hand. Dergelijke situaties worden best vermeden om met succes een participatief proces te bereiken.

Over de tekorten van een label 'gezonde school' om een gedragsverandering te weeg te brengen, hadden we het in deze commissie al vrij uitgebreid. We bekijken dit idee opnieuw in aanloop naar de gezondheidsconferentie en willen ervoor zorgen dat het niet alleen betrekking heeft op voeding maar ook op tabak, alcohol en drugs. De setting onderwijs is een specifiek deel in dit voortraject. Naast een evaluatie van het gevoerde beleid en een omgevingsanalyse wordt ook een inventaris gemaakt van nieuwe trends in binnen- en buitenland. Daar worden alle doelgroepen uit de sector onderwijs bij betrokken. Het is de bedoeling om op vrij consistente wijze het pad uit te tekenen.

Omdat de Vlor in zijn advies rond frisdrank aangeeft dat omvattende beleidsinstrumenten niet altijd behapbaar zijn voor scholen, zullen we op 23 februari met de Vlor nagaan welke rol de verschillende partners kunnen opnemen opdat scholen hierin maximaal gesteund kunnen worden. We bekijken dat ook samen met VIGeZ.

Het is voor actuele cijfers rond frisdrank en water wachten op de resultaten van de nieuwe indicatorenbevraging van VIGeZ. Die liep van 12 oktober 2015 tot en

met 1 december 2015, maar we hebben de resultaten nog niet. Zodra die er zijn, zult u ze uiteraard krijgen. Het debat en de beleidsmaatregelen rond het gebruik van suikerrijke dranken is zeker verbonden aan een stimulerend beleid rond het drinken van water. Daarom biedt VIGeZ een aantal tools aan via de methodiek 'Kieskeurig'. Deze methodiek zal nu aangepast worden om het uitdoofbeleid met betrekking tot suikerrijke dranken dat door de Vlor wordt onderschreven, realiseerbaar te maken.

In oktober voerden we een aantal verkennende gesprekken met leveranciers over onder andere gezonde alternatieven voor frisdrank, mogelijke variaties in de samenstelling van het aanbod en gebruiksbeperkingen van automaten, bijvoorbeeld met tijdsmechanismen. Samen met minister Vandeuren en VIGeZ bekijk ik verder hoe we scholen kunnen versterken in hun onderhandelingspositie met de producenten. Dat vraagt een hele grote switch.

We bereiden een traject voor om tot een uitdoofbeleid te komen. We moeten ervoor zorgen dat alles klaar is tegen de gezondheidsconferentie.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Minister, het is inderdaad nog wachten voordat een aantal zaken kunnen worden gerealiseerd. We mogen ondertussen niet stilzitten. Er kunnen initiatieven worden genomen om bijvoorbeeld het aanbod van kraantjeswater te verhogen.

Wat de planlastvermindering betreft, vraag ik me af hoe u die ziet. Ik verwijs naar een antwoord van minister Schauvliege op een vraag van mevrouw Joosen over fruit op school waarin ze zei dat u aan het werken bent aan een planlastvermindering voor scholen. Als er een label komt voor een gezonde school, moeten we er zeker rekening mee houden dat dit niet leidt tot meer planlast.

Het laatste advies van de Vlor dateert van 2007, wat al een hele tijd geleden is. Ze mogen misschien een tandje bij steken.

Minister Hilde Crevits: Hun meest recente advies is van oktober 2015. Ik vond ook dat ze een tandje bij mochten steken, maar er is een nieuw advies. Vandaar het uitdoofscenario.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Excuseer me voor het misverstand.

We kijken uit naar het traject dat u voor ogen hebt.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, niemand zal zeggen dat een traject beginnen niet goed is. Dat is een belangrijke evolutie. De vorige keer hoorden we nog gepassioneerde pleidooien om geld toch niet belangrijker te maken dan gezondheid. Dat is de samenvatting van een aantal pleidooien van toen, onder andere van mevrouw Brusseel.

We zijn natuurlijk geïnteresseerd in welk traject u haalbaar vindt. Spreken we over een schooljaar? Over vijf jaar? Uiteraard is in het secundair onderwijs de aanwezigheid van frisdrankautomaten redelijk massaal. Zolang het aanbod uitdrukkelijk aanwezig is en er te weinig beleid is op schoolniveau, zal dat weinig zoden aan de dijk zetten. Er is inderdaad een lange tussenperiode geweest tussen het vorige en huidige advies. Ik merk tot mijn tevredenheid op dat er een mentaliteitswijziging is bij de onderwijspartners, en dat is belangrijk. We hadden in uiterste nood een verbod kunnen uitschrijven, maar als dat niet wordt gedragen in de praktijk, dan zullen er ook weinig andere maatregelen worden genomen.

Op www.gezondopschool.be, de website in verband met gezondheidsbeleid op school, kan er ook een tandje bij worden gestoken. Ook daar is er weinig nieuws te merken, tenzij we erover kijken. We hebben zelf eens de verschillende items bekeken. Afgelopen dinsdag was het een jaar geleden dat er nog iets nieuws op is gepost. Dat zet natuurlijk ook niet aan tot nieuw beleid. Daaraan moet ook aandacht worden besteed.

Het is misschien wat raar om naar de collega's van de Senaat te verwijzen, maar de werkzaamheden daar van het afgelopen jaar hebben rond armoede en gezondheid nog eens de nadruk gelegd op het feit dat een aantal doelgroepen absoluut in slechte papieren zitten wat gezonde voeding betreft. Het gaat dan zowel over de doelgroep van arme mensen als over de doelgroep van personen van allochtone afkomst. Wat gezonde voeding betreft, zit het in die groepen niet goed, zeker wat gesuikerd voedsel en gesuikerde dranken betreft. Tijdens de hoorzittingen waren er daarover echt alarmerende getuigenissen.

Daarom vragen we aan de Vlor, aan het beleid, om aan scholen mee te geven dat een algemeen beleid goed is, maar dat er naar een aantal doelgroepen toe misschien een tandje bij moet worden gestoken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik ben tevreden dat ik in de commissie Onderwijs aanwezig ben. Enerzijds ben ik blij omdat mevrouw Van Eetvelde verwijst naar mijn vraag om uitleg van 1 oktober, tenminste wat de inhoud en datum betreft. Anderzijds ben ik blij met uw antwoord, waarin u bevestigt dat er een traject wordt gevolgd om een volledig uitdoofbeleid van suikerhoudende dranken in onze scholen te verkrijgen.

Toen we dat in de voorbije periode en ook in de vorige legislatuur bespraken, had je altijd het idee dat er ter zake geesten rijpten. Dat is ook zeker op het terrein zo. Ik durf te verwijzen naar de evolutie die we hebben gekend met betrekking tot roken, hoewel dat natuurlijk nog iets anders ligt. Als je rookt, doe je iets dat ook schadelijk is voor anderen. Als je suikerhoudende dranken drinkt, is het alleen maar slecht voor je eigen gezondheid.

Zoveel jaren geleden was het ondenkbaar dat je op restaurant zou gaan of in een café zou komen waar er niet werd gerookt. Nu zouden we het allemaal afschuwelijk storend vinden als het wel zou gebeuren.

Ik ben ontzettend blij dat de Vlor daarin een ander standpunt heeft ingenomen, dat de geesten daarin gerijpt zijn. Ook in BEL10 zijn er daarover heel uitdrukkelijke bekommernissen geuit door ouders. Dat is heel duidelijk. We worden daarover zelf lokaal regelmatig aangesproken met betrekking tot de scholen op het grondgebied van de gemeente. Ik zal vast niet de enige zijn die dat meemaakt. Ik ben er dus absoluut heel tevreden over.

Mijn vraag is dezelfde als die van de heer De Ro. Hoe ziet u dat traject? Ik begrijp dat u zich misschien niet echt kunt vastpinnen op een datum, maar zal het binnen afzienbare tijd zijn? Of hoe ziet u dat?

Verder heb ik grote verwachtingen rond de gezondheidsconferentie in het algemeen, maar ben ik toch ook heel tevreden dat het thema onderwijs en gezondheid daarin een specifieke plek krijgt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Elke dag een glas melk, een yoghurtje, een appel, voldoende water en voldoende beweging op school. Dat is natuurlijk het ideale beeld. Het is de zorg van mijn collega's, en ook mijn zorg, laat dat duidelijk zijn.

Langs de andere kant wil ik sommige verwachtingspatronen doorprikken. Er wordt gezegd: "Toch lijken deze initiatieven niet in staat om een volledige gedragswijziging te bewerkstelligen." Mijn reactie daarop is dat dit vermoedelijk nooit zal lukken vanuit de scholen. Er zijn namelijk nog een aantal andere belangrijke spelers in het veld die eet-, drank- en bewegingspatronen bepalen. Ik denk daarbij in de eerste plaats aan de ouders, maar ook aan de media en de reclamewereld. Uiteindelijk zijn het veelal de ouders, de volwassenen, die de kinderen – hoe jonger ze zijn, hoe meer – hun drank en eten meegeven naar school.

Minister, ik deel de bezorgdheid van de collega's, maar ik vind niet dat men mirakeloplossingen mag verwachten van de school. Iedereen heeft zijn verantwoordelijkheid, ook het onderwijs. Die andere spelers die ik daarnet heb genoemd, zijn minstens even belangrijk en in sommige situaties zelfs veel belangrijker.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvullende antwoorden.

Ik wil nog iets meegeven. In aanloop naar het advies van de Vlor heeft het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) in september 2015 een enquête uitgevoerd bij de ouders. De resultaten waren opmerkelijk. Uit de reacties van de ouders blijkt dat 63 procent van de GO!-ouders vindt dat de school enkel gezonde dranken en snacks mag aanbieden. Als voornaamste argumenten halen ze de voorbeeldfunctie op school en de aanwezigheid van voldoende gelegenheid buiten de school om iets ongezonds te eten of te drinken aan. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Ik ben nog niet klaar, mijnheer Van Dijck. Dat zijn de dingen die naar voren komen uit de enquête van het GO!

Ook consequentie speelt een rol voor de ouders, hetzij in lijn met de eigen opvoeding, hetzij in lijn met het gezondheidsbeleid in de basisschool. Veel ouders brengen het toegankelijk maken van kraantjeswater ter sprake. Uit de bevraging blijkt ook dat ouders voor zichzelf vooral een rol weggelegd zien als opvoeder thuis, als promotor van gezonde voeding, ook door die mee te geven naar school. Een beperktere groep ouders geeft aan mee te willen nadenken over het gezondheidsbeleid.

Ik vind 63 procent niet niets. Het is een enorme evolutie in vergelijking met tien jaar geleden. Iemand verwees naar BEL10, en het klopt, daar vond men het een evidentie.

U vraagt wat een uitdovend traject is. Ik vind vooral dat scholen er zelf van overtuigd moeten zijn dat het wegnemen van het aanbod aan suikerrijke dranken past in het algemeen beleid van de school. Er moet dus een participatief traject over worden opgezet. Ook in het secundair onderwijs bepalen leerlingen graag mee, maar ze zijn wel gevoelig voor de argumenten. We kunnen dit niet als een 'one shot' opleggen en dan zeggen dat het in orde is. Als iedereen dan suikerrijke dranken meebrengt in de boekentas, is er eigenlijk niet zo veel veranderd. Er moet dus worden gewerkt aan een schoolcultuur, vandaar het participatief traject.

Het is wel belangrijk dat wij zeggen dat we naar een uitdovend traject gaan. Scholen worden op die manier verplicht om erover na te denken. En dan is het natuurlijk goed om samen te zitten met de sector die gezonde producten aanbiedt.

We zien dat veel scholen erin slagen om de automaten te laten staan, maar om er andere zaken in te stoppen. Het werd ooit met yoghurt geprobeerd, maar dat bleek niet ideaal: de yoghurt bevatte in de eerste plaats te veel suiker, bovendien werd hij slecht in de automaten. Wat wel kan, is water of spuitwater aanbieden. Zeker het gratis aanbieden van plat water, water zonder bubbels, is een goede zaak. Toen ik minister van Leefmilieu was, heb ik de gratis fonteintjes nog ter beschikking gesteld. Die leveren echter ook problemen op als ze niet vaak genoeg gebruikt worden.

Wat betreft melk en fruit op school, zullen vanaf het schooljaar 2017-2018 de subsidies voor melk en fruit worden samengevoegd. De stuurgroep die 'fruit op school' opvolgt, bekijkt nu wat er allemaal moet gebeuren voor die samenvoeging. Belangrijk is dat het gevolg niet zal zijn dat scholen verplicht zullen worden om ook schoolmelk aan te bieden. De vrijheid blijft dus bestaan, maar de subsidies worden geïntegreerd. Scholen zullen dus zeker vrij blijven in hun keuze om schoolfruit of schoolmelk te nemen of om niet deel te nemen. Ondertussen heeft VIGeZ aanbevolen om in het basisaanbod van dranken ook halfvolle melk op te nemen.

Er beweegt dus al heel wat. Mijnheer De Ro, u vroeg naar een timing. Mijn bedoeling is om tegen de gezondheidsconferentie een pact te kunnen sluiten met de scholen. Een van mijn voorgangers heeft dit gerealiseerd voor de lagere scholen, we willen dit ook graag voor de secundaire scholen: dat is ons traject, we doen eraan mee, en we werken aan alternatieven. Over enkele maanden zou ik een gedragen traject willen hebben voor alle secundaire scholen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb heel blij dat dit onderwerp ons zo beroert, dat we er zo mee bezig zijn. Ik vind het interessant dat u verwijst naar de enquête van het GO! Ik zal die zeker en vast eens bekijken.

U spreekt ook over het uitdovend traject. Het is heel belangrijk dat we naar een evenwicht blijven zoeken. Er moet een goed en verantwoord gezondheidsbeleid in de Vlaamse scholen komen, maar ondertussen moeten we ook de vrijheid en de planlast van het onderwijs in het oog houden.

De opmerking van de heer De Meyer dat ook de ouders daarin een rol te spelen hebben, vind ik interessant.

Ik blijf dit zeker en vast verder opvolgen, en ik dank u voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

INTERPELLATIE van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de implementatie van het M-decreet – 20 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, vandaag wil ik graag met u van gedachten wisselen over het M-decreet. Sinds het begin van het schooljaar wordt het geïmplementeerd. U weet dat het een issue is dat veel impact heeft op de gemoederen, geesten en harten van ouders en leerkrachten, maar ook van kinderen. Het leek me dan ook nuttig en nodig om met de cijfers van 1 februari in de hand, een eerste evaluatie te maken.

We zijn een land waar relatief meer leerlingen les krijgen in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Dat blijkt ook uit het vergelijkend rapport 'Education and Disability/Special Needs', dat een beroep deed op de leerlingengegevens van 2010. Daaruit bleek dat Vlaanderen de Europese koploper was als het ging over het aantal leerlingen die schoollopen in 'aparte speciale scholen', zoals dat in Europese taal heet, maar laten wij het voor het gemak over het buitengewoon onderwijs blijven hebben. 6,2 procent van de leerlingen heeft een speciale onderwijsbehoefte en 5,2 procent van al onze leerlingen gaat naar het buitengewoon onderwijs.

Via het M-decreet heeft men nu recht op inclusief onderwijs, een mensenrecht voor alle kinderen. Het kan evenwel pas volop gegarandeerd worden als leerkrachten en scholen voldoende omkadering hebben om dit ook waar te maken.

Halfweg september lieten de onderwijskoepels weten dat de dalende trend van het aantal leerlingen in het buitengewoon lager onderwijs, die vorig jaar met het oog op de implementatie van het M-decreet was ingezet, wordt doorgezet. In het buitengewoon basisonderwijs zag men halfweg september een daling van ongeveer 3 procent. Die daling werd vooral gesitueerd bij kinderen met een lichte mentale beperking. Zij maakten de overstap van type 1 naar het gewoon onderwijs.

Bij het begin van het huidige schooljaar deelde het katholiek onderwijs mee dat 6,08 procent van de leerlingen een overstap maakten naar het gewoon basisonderwijs. In het buitengewoon secundair onderwijs was er een kleinere daling van slechts 0,07 procent. In het gemeenschapsonderwijs registreerde men bij het begin van het schooljaar geen grote aardverschuiving. In alle onderwijsnetten samen zou men bij het begin van dit schooljaar om en bij de 2300 leerlingen minder ingeschreven zien in het buitengewoon basisonderwijs en rond de 400 leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs.

Minister, u hoeft maar de krant open te slaan of een school te bezoeken om te zien dat in een aantal scholen de implementatie van het M-decreet niet rimpeloos verloopt. Nochtans vind ik zelf ook, zoals u al herhaaldelijk hebt benadrukt, dat de implementatie bij het begin van het schooljaar bijna overal op heel veel goodwill kon rekenen van het onderwijzend personeel. Er was heel veel extra werkdruk bij de CLB's, maar de mensen op het veld zijn toch overtuigd van de noodzaak van de principes van inclusief onderwijs en dus van het M-decreet.

Uiteraard steken er bij de implementatie van zo'n grote verandering altijd bezorgdheden of terechte vragen de kop op. Zo stond er een aantal weken geleden in de krant een verhaal over een basisschool in mijn regio, Puurs, waaruit bleek dat het succes van het M-decreet wel bijzonder groot is. In één klap – en ik zeg het nu uit het hoofd – bleken negentien leerlingen ingestroomd met een CLB-attest in het regulier onderwijs. De juf en de directrice gaven aan dat als je dit optelt bij de besparingen, dit zo'n school, leerjaar en leergang toch wel voor heel moeilijke keuzes plaatst.

Minister, het draagvlak en de goodwill zijn er, maar het blijft broos omdat het om een belangrijke ommekeer in ons onderwijs gaat. De wijze van implementatie van het M-decreet staat of valt met de benodigde ondersteuning.

In vorige discussies zei u terecht, minister, dat er in het buitengewoon onderwijs ongelooflijk veel expertise is voor de benadering en omkadering van jongeren met specifieke zorgnoden. Wij steunen u volledig – en ik denk kamerbreed – in het naar waarde schatten van de competenties en expertise van de leerkrachten in het buitengewoon onderwijs. Maar we vinden uiteraard ook met z'n allen, over de grenzen tussen meerderheid en oppositie heen, dat jongeren en leerkrachten in het regulier onderwijs geen prijs zouden mogen betalen.

Aan het einde van vorig schooljaar maakte u bekend – en we hebben u daarin gesteund – dat er 180 personeelsleden vanuit het buitengewoon in het gewone onderwijs worden ingezet om leerkrachten bij te staan. Deze pre-waARBorgregeling moet ervoor zorgen dat de expertise uit het buitengewoon onderwijs doorstroomt naar het gewoon onderwijs. Vandaag horen we van heel wat stakeholders dat dit ruim onvoldoende is. Een aantal scholen spreken zelfs van een druppel op een hete plaat.

Tot nu toe was het argument dat er, gezien de financiële en budgettaire situatie, gefocust zou worden op omkadering op systeem- en leerkrachtniveau. Maar ook

daar, zo blijkt uit verhalen van op het terrein, is de ondersteuning voor leerkrachten en directies onvoldoende. Dit zou vooral te maken hebben met de gebrekkige financiële ruimte waarin voorzien is voor de implementatie van het M-decreet.

Er bereiken ons signalen uit het veld dat er vooral nood is aan differentiatie op schoolniveau. De instroom is evident sterk verschillend van school tot school. Ik gaf daarnet het voorbeeld van Puurs. In de meeste scholen loopt het heus niet zo'n vaart, ook niet in de meeste klassen. Misschien is het wel zinvol, minister, om in de geest van de ook door u bepleite autonomie van de scholen de instroom in het kader van het M-decreet gedifferentieerd te financieren of structureel te verankeren in de werkingsbudgetten zonder dat dit uitmondt in te veel labeldrift, want daar zijn we met zijn allen, denk ik, toch ook geen vragende partij voor.

Naar analogie en naar aanleiding met de vraag uit Puurs denken we dat het evident is dat de ondersteuning op kindniveau gebeurt. Maar, minister, u gaf zelf al aan dat u de scholen niet in staat kunt stellen om echt elk kind te geven wat het nodig heeft. Gelukkig engageerde u zich al herhaaldelijk om de zaak op de voet te monitoren en bij te sturen indien nodig. Een heel concrete vraag is dan ook hoe u dat monitoringsysteem precies hebt ontwikkeld en hoever u daarmee staat.

U engageerde zich ook in de commissie Onderwijs van 12 november 2015 om volgende informatie over te maken aan het parlement: de gegevens met betrekking tot de verschuivingen van de lerarenaantallen van buitengewoon naar gewoon onderwijs; de effecten van de bevrozing van de uren geïntegreerd onderwijs (gon) en de oorzaken van het dalend aantal gon-aanvragen; toelichting bij de aanwending van de expertise van de 180 leerkrachten die doorstromen van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs. U hebt nadien op vragen van mijn collega's en van mezelf verwezen naar 1 februari 2016, dus naar deze week, omdat u dan effectief de belangrijke gegevens over leerlingenaantallen in uw bezit zou hebben. Ik denk dus dat het vandaag misschien wel het moment is om inzicht te geven in de stand van zaken van de monitoring en de verschuiving van de leerlingenaantallen.

Er was ook eensgezindheid over de grenzen tussen meerderheid en oppositie heen over wat u ook aankondigde: op welke wijze we concreet invulling kunnen geven aan het aangepaste traject voor leerlingen met een individueel traject binnen het gewoon onderwijs, en met welk einddoel als perspectief. Dat was de vraag die de heer De Meyer en ikzelf – begin januari, denk ik – hebben gesteld. U zei toen dat u wilde bekijken hoe we die jongeren kunnen kwalificeren en toch ook recht geven op een uitkering na hun secundaire loopbaan.

Minister, u zou nauwlettend monitoren. Welk monitoringsysteem heeft u ontwikkeld voor de implementatie van het M-decreet? Welke conclusies trekt u op dit ogenblik en welke bijsturingen acht u mogelijk?

Hoeveel jongeren stroomden ten gevolge van de invoering van het M-decreet in in het regulier onderwijs, zowel basis als secundair?

Kunt u inzage geven in de eerste resultaten van de monitoring? Welke leerlingen met welke specifieke behoeften deden de overstap? Hoe zit het met de regionale spreiding en verschillen? Zijn bepaalde scholen meer belast dan anderen?

Acht u de huidige omkadering voldoende of niet? Welke ondersteuning hebben scholen nu concreet ontvangen? Op welke specifieke wijze wordt de expertise vanuit het buitengewoon onderwijs aangewend voor de begeleiding in het gewoon onderwijs? Hoeveel personeelsleden voor hoeveel scholen? Om hoeveel uren per school gaat het en welke invulling wordt eraan gegeven? Op welke wijze kan de expertise die doorheen de jaren is opgebouwd in het buitengewoon onderwijs ook in de toekomst maximaal benut worden?

Welke oorzaken van het dalend aantal gon-aanvragen hebt u achterhaald en welke effecten van de bevrozing van de gon-uren hebt u vastgesteld?

Een weergegeven problematisch aspect van de implementatie van het M-decreet is de focus van de ondersteuning. Zoals gezegd, ligt deze louter op systeem- en leerkrachtniveau, eerder dan op kindniveau. Bent u bereid om de focus van de omkadering te verleggen van het systeemniveau naar de specifieke omkadering voor het kind?

Overweegt u om in de basisfinanciering zowel inzake werking als inzake omkadering een extra gewicht toe te kennen aan kinderen met een aangepast curriculum of een beperking die doorverwezen zijn met een attest van het CLB?

U zou het individuele aangepast curriculum in het kader van het M-decreet grondig bekijken. Hebt u dat al kunnen doen? Welke conclusies trekt u daaruit?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, uw timing met deze interpellatie is heel goed. Voor ik er zo accuraat mogelijk op zal antwoorden, wil ik toch even een aantal zaken opmerken en rechtzetten.

Ten eerste, wat de cijfers betreft die ik u zal geven, moet ik enig voorbehoud maken. Er is op 1 februari inderdaad een telling, maar die moet nog gevalideerd worden. Niet alle cijfers zijn al binnen. Ik zal u meegeven wat ik vandaag al weet.

Een tweede voorafgaande opmerking is dat het M-decreet pas sinds 1 september 2015 van kracht is, hetzij amper vijf maanden. Ik vind het wel goed dat er snel om evaluatie wordt gevraagd, maar hou er toch rekening mee dat we nog maar vijf maanden bezig zijn.

Mijn derde mededeling is fundamenteel. Het is geen verwijt naar u toe, maar ik wil dit absoluut rechtzetten. De beeldvorming dat kinderen die nu schoollopen in het buitengewoon onderwijs zouden moeten terugkeren naar het gewoon onderwijs, stoort me. Dat is niet zo en dat is ook niet de bedoeling! Het buitengewoon onderwijs maakt onlosmakelijk deel uit van ons onderwijssysteem en dat blijft zo in de toekomst. Om die reden hebben we onderwijs van type 9 gecreëerd, zodat kinderen overal school kunnen lopen.

Ten vierde verwijst u naar Puurs, en dat is nu net het voorbeeld waar je niet mag of kunt naar verwijzen. We hebben contact opgenomen met die school. We hebben hun gevraagd hoe het in godsnaam mogelijk is dat negentien kinderen met een verslag buitengewoon onderwijs of een gemotiveerd verslag gewoon onderwijs allemaal bij hen terechtgekomen zijn. De directeur liet weten dat het verhaal niet klopt: geen enkel kind heeft een verslag buitengewoon onderwijs of een gemotiveerd verslag gewoon onderwijs gekregen. Dat verhaal haalt dan de voorpagina van de krant en heel het M-decreet wordt daarmee naar beneden gehaald. Dat is ongehoord. Ik begrijp dat u de vraag stelt. U kunt daar niets aan doen en ik evenmin. Dit veroorzaakt wekenlang schade op het terrein, bij de mensen die er alles proberen aan te doen om het M-decreet te laten slagen.

Het M-decreet stelt dat elk kind het recht heeft om zich in te schrijven in een gewone school en dat het recht heeft op redelijke aanpassingen. Ook een leerling die een individueel aangepast curriculum volgt, heeft het recht om in te schrijven in een gewone school. Zijn inschrijving kan pas ontbonden worden na een gesprek tussen school, CLB en ouders over de (on)redelijkheid van aanpassingen. De school motiveert haar beslissing. Alle kinderen die voor de start van het M-decreet schoolliepen in het buitengewoon onderwijs, kunnen daar ook blijven, tot ze van niveau veranderen. Daarmee bedoel ik: wanneer ze van het lager onderwijs

naar het secundair onderwijs gaan. Dat is het kader waarin we nu zitten en dat ik nog eens ten behoeve van iedereen wil meegeven.

Wat hebben wij gemerkt? Zeer snel na mijn aantreden als minister van Onderwijs en een jaar voor de intrede van het M-decreet hebben wij vastgesteld bij de start van het schooljaar 2014-2015 dat de leerlingenaantallen in het buitengewoon lager onderwijs aan het dalen waren en in het gewone onderwijs aan het stijgen waren. Wat hebben we dan gedaan? Volgens het decreet dat door de Vlaamse parlementsleden is goedgekeurd, zou de waarborg eigenlijk maar op 1 september van het volgende schooljaar ingaan. Er is onmiddellijk ingegrepen. Er is in het parlement een regeling goedgekeurd om de waarborg te vervroegen. Was het goedgekeurde decreet volmaakt? Daarop is mijn antwoord: neen, het was niet volmaakt. We hebben dat vastgesteld en er is ingegrepen. Gelukkig dat we dat hebben gedaan.

We hebben ook een tweede maatregel genomen. Op een bepaald moment zagen we dat voor kinderen die in principe naar het gewoon onderwijs kunnen gaan met gon-begeleiding, het aantal gon-ondersteuningsverslagen daalde. Dat was raar. Ik heb toen zelf voorgesteld om dit te bevriezen. Ik zal u straks de cijfers geven maar het is een zeer goede zaak dat we die bevroering in het leven hebben geroepen. Ik zal straks ook ingaan op de oorzaken. Misschien is dat een tweede elementje dat niet zo volmaakt is aan het decreet dat is goedgekeurd.

Een derde maatregel was dat scholen die type 9 oprichten, niet moesten hertellen. We wilden niet dat er onevenwichten ontstonden in de manier waarop de middelen werden toegekend.

Bij de CLB's hebben we wat druk weggenomen door de reguliere doorlichtingen twee jaar op te schorten. De inspectie heeft effectief al alle CLB's bezocht om na te gaan hoe er in de toekomst goed kan worden samengewerkt en hoe er rond de implementatie van het M-decreet op de meest in het belang van het kind zijnde manier kan worden gewerkt.

Er zijn dus al vier maatregelen genomen vooraleer het M-decreet eigenlijk effectief uit de startblokken is geschoten.

Wat zijn de cijfers? Bij de start van het schooljaar op 1 september 2015 hebben we vastgesteld dat er in het buitengewoon basisonderwijs zo'n 2200 leerlingen minder ingeschreven waren dan het jaar voordien. In het buitengewoon secundair onderwijs waren er dat zo'n 400 minder. Er zijn ongeveer 1,1 miljoen kinderen die schoollopen in het gewoon onderwijs en er zijn 47.000 kinderen die schoollopen in het bijzonder onderwijs.

Op 1 februari 2016 is er een lichte daling. Er zijn nu nog 1960 leerlingen minder in het buitengewoon basisonderwijs tegenover 2200 op 1 september 2015. Dat betekent dus dat er ongeveer 240 leerlingen van het gewoon onderwijs opnieuw naar het buitengewoon onderwijs zijn gegaan. Dat is eigenlijk een goede zaak, want dat betekent dat de grendel werkt. Wat er ook af te leiden is, is dat 'het groot manoeuvre waardoor het buitengewoon onderwijs zal leeglopen' er niet is.

Is het normaal dat er leerlingen teruggaan van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs? Dat was vroeger ook zo. Het is dus niets spectaculair, ook vroeger was het zo dat leerlingen in de loop van het schooljaar van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs gingen of omgekeerd.

In het buitengewoon secundair onderwijs waren er op 1 september zo'n 400 leerlingen minder. Nu zijn er dat 319 minder. Zo'n 80 leerlingen zijn dus overgegaan van het gewoon secundair onderwijs naar het buitengewoon secundair onderwijs. Je zet dit ook best af op de populatie van 1,1 miljoen kinderen.

Collega Gennez, ik zeg erbij dat het nog niet-geverifieerde cijfers zijn. We hebben gewoon de telling uit het systeem gehaald. Er kunnen nog wat schommelingen zijn. Pak me niet op kleine verschillen die er nog zouden zijn. Ofwel gaf ik vandaag de cijfers, ofwel zei ik gewoon niets. Ook vorig jaar was de daling al zichtbaar. Dat was de reden van die waarborg.

De telling van 1 februari 2016 zal vergeleken worden met de referentiedatum van 1 februari 2014 – en dus niet 2015 – om de lestijden en uren te berekenen die ingezet worden in de waarborgregeling voor 2016-2017. Dat is cruciaal. Dat gaat over een budget dat kan worden ingezet in het gewoon onderwijs dankzij wat u hebt goedgekeurd. Als ik me niet vergis, bedraagt dat ongeveer 8 miljoen euro. De dalingen zijn er omdat meer leerlingen in het gewoon onderwijs kunnen blijven door een verbeterd zorgbeleid. Voor een groot deel gaat het niet over leerlingen die vanuit het buitengewoon onderwijs plots terugkeren naar het gewoon onderwijs. De instroom van leerlingen in het buitengewoon onderwijs is iets minder groot dan de natuurlijke uitstroom. Dat is een kleine kanttekening om rekening mee te houden.

Om te weten of leerlingen terugkeren uit het buitengewoon onderwijs, moeten we kijken naar de loopbanen op leerlingniveau en ze vergelijken met de uit- en instroom zoals die was voor het M-decreet. Het is niet zo evident om uit leerlingbewegingen in globale aantallen af te leiden welke leerlingen effectief door het M-decreet de overstap van buitengewoon naar gewoon onderwijs hebben gezet. Het is niet zo eenvoudig om dat na te gaan omdat dan alle verslagen moeten worden bekeken. Het gaat niet om monsterachtig grote getallen. We kunnen wel al globale conclusies trekken.

Wat uw vraag over de monitoring betreft, geef ik mee dat er in de besprekingen een waslijst aan te monitoren gegevens is ontstaan. Voor mij is het belangrijk dat we de essentie monitoren. Ik zal dat proberen samen te vatten. We moeten voldoende kwantitatieve en kwalitatieve gegevens hebben over de leerlingbewegingen, het aantal leerlingen met een gemotiveerd verslag of een verslag, de oriënteringspraktijk door CLB's, het aantal weigeringen van scholen, de effecten op het personeel, de evolutie voor scholen buitengewoon onderwijs en de behoefte aan professionalisering. Deze zeven luiken moeten we zeer goed monitoren. We pakken deze monitoring momenteel op een gestandaardiseerde en geautomatiseerde wijze softwarematig aan. U kunt uit die lange lijst nog heel wat dingen halen, maar ik wil zorgen dat het werkbaar is. Voor mij zijn die zeven dingen cruciaal.

Kwalitatieve aspecten van de implementatie analyseren we verder via wetenschappelijk onderzoek. Dat is ook gebeurd in aanloop naar het decreet. Ik vind het van belang dat we aan het einde van het schooljaar kunnen terugkijken op de effecten van het M-decreet, omdat we een beroep kunnen doen op gegevens die nu al in databanken zitten. Als we veel gegevens nemen die nu nog niet in de databanken aanwezig zijn, dan stellen we onze monitoringmogelijkheden uit. Dat is geen goede zaak. Het moet zo snel mogelijk gebeuren. Het is wel relevant om één volledig schooljaar te doorlopen. We zijn nu een vijftal maanden bezig. De bedoeling was eigenlijk om na twee schooljaren te monitoren, maar als het softwarematig kan, heb ik de resultaten hoe rapper hoe liever. We moeten wel op zijn minst een volledig schooljaar afronden.

Uiteraard volgen we de evoluties van de leerlingenaantallen in het buitengewoon onderwijs van zeer nabij op. Dit is onder andere belangrijk voor de waarborgregeling. Stijgingen en dalingen vaststellen in leerlingenaantallen per type is één zaak, maar de gegevens moeten voldoende stabiel zijn. Nu zijn die net nog niet stabiel genoeg. Ik heb u de cijfers gegeven, maar ik wacht wel op de definitieve geverifieerde cijfers. Er zal niet zoveel verschil op zitten.

Voor de ondersteuning van de implementatie van het M-decreet zijn verschillende maatregelen genomen. Ik verwijs naar het korps van 70 competentiebegeleiders en de projecten prioritaire nascholing voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 waarop scholen kunnen inschrijven. Vorig schooljaar hebben we, ook op aangeven van het parlement, gereageerd op de daling van de leerlingenaantallen in het buitengewoon basisonderwijs. Daarom is de prewaarborgregeling uitgewerkt, die een enorm effect heeft. Dat betekent dat op 1 september toen het M-decreet van kracht ging, 180 personeelsleden uit 30 scholen voor buitengewoon basisonderwijs en een kleine 300 gewone basisscholen betrokken zijn bij iets dat we eigenlijk niet hadden voorzien toen het decreet werd goedgekeurd. Dat is wel een heel goede zaak en ook geen overbodige luxe.

De sociale partners hebben gevraagd om over de concrete uitrol zelf te mogen onderhandelen. Er is een systeem uitgewerkt hoe lestijden en uren aan individuele scholen zouden worden toebedeeld. Dat is gelopen zoals het gelopen is. Ik ben ondertussen al op bezoek geweest in een aantal scholen die met competentiebegeleiders aan de slag zijn en een aantal scholen buitengewoon onderwijs die personeel ter beschikking stellen. Dat loopt goed. We zien dat in het kader van de prewaarborgregeling vaak de vorm van coteaching wordt toegepast. Dat is natuurlijk wel heel interessant omdat zo aan leerkrachten gewoon onderwijs vaardigheden kunnen worden meegegeven.

De gegevensopvraging over de concrete uitrol in de scholen is gestart. Ik wil weten over hoeveel uren het gaat en in welke klassen en scholen die terechtkomen. Er worden ook gesprekken gevoerd met de betrokken personeelsleden. Dat zal uiteraard niet overal door mij gebeuren. Het is in ieder geval goed om eens op het terrein te gaan kijken. Jullie doen dat ongetwijfeld ook.

Dit schooljaar is het aantal scholen dat kan genieten van de ondersteuning in het kader van de pre-waarborg nog beperkt. Indien we het decreet hadden gelaten zoals het was, was het bij nul scholen gebleven. Alles wat we dit jaar doen, betekent dus winst in vergelijking met wat initieel door het parlement was goedgekeurd. Het volgende schooljaar zal dat uiteraard al veel meer zijn, omdat de aantallen van dit schooljaar erbij komen.

Verder werd de gon-ondersteuning bevroren. Dat heeft tot gevolg dat er 750 leerlingen minder gon-ondersteuning kregen. Door die bevroering kan die gon worden ingezet voor nieuwe types waarvoor nog geen gon was. Dat is zeer interessant in het kader van de herwerking of de heroriëntering van het hele gon-beleid dat we willen uitvoeren.

Collega's, ik krijg, net als u, signalen uit het veld. Ik start met de goede dingen. Ik hoor positieve verhalen over competentiebegeleiders die samen met schoolteams op pad gaan en die zorgen voor zichtbare invloed op de klasvloer. Voor mij is het echt cruciaal dat zo'n competentiebegeleider de klas ondersteunt. Daaraan moet echt worden gewerkt.

Ik hoor CLB's die in het belang van het leerproces van kinderen, samen met scholen en hun ouders, de beste weg kiezen voor de ontwikkeling van het kind. Maar ik moet er ook bij zeggen dat ik ook verhalen hoor van CLB's die krampachtig vasthouden aan de letter van het decreet. Dat vind ik een spijtige zaak. De verkenning die onze inspectie nu uitvoert, zal zeer interessant materiaal opleveren. Er is dus een verscheiden beeld van de CLB's op het veld. Dat beeld moet natuurlijk uniform worden. Als u mijn mening vraagt en u werkt vanuit het belang van het kind, dan moet u het decreet, zoals het is goedgekeurd in het parlement, goedkeuren naar geest veeleer dan naar letter. We zien schitterende voorbeelden van hoe het gebeurt, zonder dat het decreet wordt verkracht. Integendeel, het blijft een toepassing van het decreet, maar in het belang van het kind.

Ik hoor zeer mooie verhalen – dat moet misschien iets vaker worden gezegd – van scholen die aan de slag gaan om hun zorgbeleid vorm te geven en die een beroep doen op de competentiebegeleiders of de expertise uit het buitengewoon onderwijs binnenhalen. Anderzijds hoor ik ook ouders die vinden dat er niet naar hen wordt geluisterd. Ik vind dat zeer erg. We zullen het ook ernstig opvolgen. Ik wil ook meegeven dat we, ook vóór het M-decreet bestond, om de zoveel maanden artikels zagen in kranten over ouders die vonden dat er niet naar hen werd geluisterd. Het is dus geen nieuw fenomeen. Ik wil vragen om de ratio te bewaren.

Er zijn dus diffuse verhalen op het terrein. Een positief element is dat er schitterende verhalen zijn en dat onze inspectie ondertussen alle CLB's heeft bezocht, niet om ze door te lichten, maar om te komen tot één geïntegreerde manier van werken. Die manier van werken zal dan sowieso nog niet alle ouders gelukkig maken. Er zijn ook schrijnende verhalen van ouders die tegen alle adviezen in toch andere keuzes maken. Het CLB kijkt naar het belang van het kind en dat is niet altijd het belang van de ouders. In veel gevallen valt dat wel samen, maar niet altijd.

Hoe komt het dat er minder gon is toegekend en wat zijn de effecten van die bevrozing? Dat vraagt wat diepgaander kwalitatief onderzoek. We hebben navraag gedaan bij de CLB-koepels. Daaruit blijkt dat een aantal elementen een rol kunnen spelen, zoals de nieuwe manier van werken die CLB's en scholen zich eigen dienden te maken en ook de striktere medische criteria voor bepaalde types. Het parlement heeft die criteria aangebracht en heeft expliciet de keuze gemaakt om die criteria in het decreet te plaatsen. Een CLB kan dus niet beslissen om die in de vuilbak te gooien. Dat is niet de geest. Je moet natuurlijk wel het decreet toepassen. Ik heb in de verslagen gelezen dat dat kwam omdat er soms gon werd toegekend wanneer dat niet de bedoeling was.

Een andere oorzaak is de timing waarbinnen het handelingsgericht traject moet worden doorlopen. Wat dat laatste betreft, werd in overleg met de CLB-koepels flexibel omgesprongen met de timing voor het afleveren van de gemotiveerde verslagen in functie van gon. Ik heb u gemeld dat we daarover uitstel zouden geven en we hebben dat ook gedaan. De belangrijkste oorzaak – ik ben voorzichtig, maar probeer duidelijk te zijn – lijkt te zijn dat CLB's de onderwijsbehoeften van kinderen veel centraler stellen. Dat betekent dat men de automatische band tussen het medisch label en het toekennen van gon wil doorknippen.

Collega's, die bevrozing is een zeer goede maatregel gebleken. Daardoor zijn we er namelijk in geslaagd om de begeleiding van de geregistreerde gon-leerlingen voort te zetten. Er waren ook een aantal scholen voor buitengewoon onderwijs met een overschot aan gon-begeleidingseenheden. Zij hebben kunnen overdragen aan scholen met tekorten. Zo is er wat ruimte ontstaan om andere ondersteuningsnoden van gewone scholen in te vullen. Ik geef een voorbeeld. Er zijn een aantal kleuters type 2 begeleid, of kinderen van wie het aantal uren gon opgebruikt was, maar die toch nog ondersteuning nodig hadden.

Uw zesde vraag verwondert me een beetje. U zegt dat de focus van ondersteuning een problematisch aspect van de implementatie van het M-decreet is omdat die louter op systeem- en leerkrachtniveau ligt, niet op kindniveau.

De vraag verwondert mij dus een beetje. Uit alle onderzoeken over gon blijkt de ondersteuning al meer dan dertig jaar vooral kind- en leerstofgericht ingezet wordt. Verder blijkt nog dat een structurele versterking van het gewoon onderwijs niet gerealiseerd is. Leraren in het gewoon onderwijs blijven met een handelingsverlegenheid – mooi woord, vind ik – zitten. Het is belangrijk om die focus te verleggen, en dat is net wat we binnen de gon-hervorming zouden willen bereiken. Dat hoeft de leerlinggerichte hulp, waar die nodig is, zeker niet in de weg te

staan. Voor sommige kinderen, bijvoorbeeld kinderen die doof of blind zijn, zal er altijd specifieke en op de leerling gerichte hulp nodig zijn.

Als u de uitvoering van de prewaarborgregeling bedoelt, is het juist dat gekozen is om de ondersteuning leerkrachtgericht in te zetten. De vraag is echter of dat problematisch is. Net door de versterking van de handelingsbekwaamheid van leraren, kunnen we meer verschil maken dan wanneer we hoofdzakelijk blijven inzetten op het werken met de leerlingen.

Er is een verschil tussen leerlinggericht werken en klasgerichte inzet. We willen net bereiken dat leerkrachten minder verleggen en vaardiger worden. En daarom moeten we samen met leerkrachten aan de slag gaan. Bij het puur inzetten op het kind, zullen er minder multiplicatoreffecten zijn.

Uw vraag over de basisfinanciering is nu niet aan de orde. Voor de ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften kiezen we voor het model van versterkte samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs, ofwel in het kader van een hervormd geïntegreerd onderwijs, ofwel in het kader van de waarborgregeling.

Dan is er het individueel aangepast curriculum. We zijn nu enkele maanden na de implementatie van het M-decreet. Aan de hand van de telling van 1 februari zullen we kunnen zien hoeveel leerlingen dit schooljaar schoollopen met een individueel aangepast curriculum. Het zijn leerlingen die zonder uitzondering beschikken over een verslag voor toegang tot buitengewoon onderwijs, maar die ingeschreven zijn in een gewone school. Ik heb dit ook al in de plenaire vergadering gezegd: ik moet echt zicht krijgen op het aantal leerlingen met een individueel aangepast curriculum in het gewoon secundair onderwijs die dit doen met een verslag van opleidingsvorm 3 en 4. Enkel die opleidingsvormen geven immers een goede toegang tot de arbeidsmarkt.

We hebben al stappen gezet om scholen goed te informeren en te sensibiliseren opdat ze dit correct zouden registreren in DISCIMUS. De verificatie gaf ook informatie bij hun schoolbezoeken, en op 20 januari 2016 kregen alle scholen voor gewoon onderwijs nog eens een brief met informatie over wat een individueel aangepast curriculum inhoudt en met de vraag om dit correct te registreren in DISCIMUS.

De verificateurs zullen naar aanleiding van 1 februari bekijken of die geregistreerde leerlingen effectief leerlingen zijn met een verslag voor toegang tot het buitengewoon onderwijs en zo ja, voor welke opleidingsvorm. Dan pas kunnen we bekijken of we die leerlingen ten onrechte niet hebben opgenomen. Ik heb in de plenaire vergadering gezegd dat dit niet zonder reden niet gebeurd is. Het zijn natuurlijk leerlingen met een verslag voor buitengewoon onderwijs, en ik wil er zeker van zijn dat ze met het individueel aangepast curriculum in het gewoon onderwijs alle doelen halen die ze zouden halen in het buitengewoon onderwijs. Zo niet, zijn ze minder gekwalificeerd om te starten met hun traject na de school.

Dit is een heel uitgebreid antwoord. Ik vond het belangrijk om duidelijkheid te verschaffen. Ik hoop u ook overtuigd te hebben van het feit dat dit dossier mijn uitermate grote belangstelling en zorg wegdraagt. Ik zal zeker niet te beroerd zijn om bij te sturen indien dat nodig is, maar alleen in functie van het belang van het kind.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik dank u voor dit inderdaad uitgebreide antwoord. We waarderen het ook dat u deze week al antwoordt dat het gaat om niet-gevalideerde, maar wel rechtstreeks uit DISCIMUS getrokken cijfers. Dat geeft ons toch al enig vertrouwen dat de grootteorde zal kloppen.

Ik had de cijfers van september ook al meegegeven in mijn interpellatie. De grootteorde is eigenlijk vrij relatief als we kijken naar het totaal aantal leerlingen dat schoolloopt en naar het totaal aantal verschuivingen. Zeker in het secundair onderwijs is dat bijna verwaarloosbaar. In het basisonderwijs zijn de aantallen iets groter. De reële aantallen zijn echter niet altijd evenredig met de reacties en de emoties die ze opwekken, zowel bij ouders als bij leerkrachten.

We denken dat het belangrijk is dat het draagvlak versterkt wordt door continu zicht te geven aan het onderwijsveld over hoeveel kinderen het effectief gaat. Het kan best zijn, ik weet dat ook minister, dat in de school in Puurs het aantal door het CLB geattesteerde leerlingen beperkt is. U zegt nul, tegen mij had de juffrouw één of twee gezegd. Maar de andere kinderen hebben wel ook een gedragsstoornis, een leerstoornis of andere problematieken. Het is daarvoor dat de lerares haar eigen draagkracht als te beperkt inschat. Dat geef ik aan. Ik verwijt u dat absoluut niet. Het is het subjectieve gevoel dat leeft bij leerkrachten en bij directies. Ze trekken dan aan een alarmbel. Vaak worden ze daarbij gesteund door ouders. Er is ook begrip voor bij ouders en bij heel veel stakeholders. Maar daarom is het natuurlijk goed dat er volledige openheid is over de criteria van de monitor, zoals u nu ook aangeeft. Misschien moet er zelfs continue transparantie zijn bij alle stakeholders in ons onderwijs.

We denken dat daar toch wel een tandje kan worden bij gestoken. Het draagvlak vergroot door transparantie en door de problemen te herleiden tot hun reële en daarom niet minder zwaar aanvoelde proporties. Toch moeten we blijven communiceren met de ouders en de leerkrachten. Daartoe was Klasse een goed instrument, dat we nu blijkbaar toch veel minder gemakkelijk hanteren op veel plaatsen.

Ik vind het een goede zaak dat uw inspectie al rond is met het bezoeken van de CLB's, want het zijn vooral zij die hebben aangegeven dat ze die doorverwijzing niet altijd gemakkelijk kunnen doen. U hebt terecht aangegeven dat een aantal CLB's daarmee worstelen, maar het is een goede zaak dat het belang van het kind centraal staat en niet de letter van het decreet en niet de school die mee zou beslissen. Die bezorgdheid delen we volledig. Er bereikten ons voorbeelden van een school buitengewoon onderwijs die effectief een jongere had ingeschreven. Het CLB vroeg post factum om te attesteren en moest dan zeggen dat die jongere niet in aanmerking kwam. Die papa belde helemaal op het eind van augustus in volle paniek naar mij met de boodschap dat het kind ingeschreven was in de school voor buitengewoon onderwijs, dat men had beloofd dat het attest in orde zou komen, dat het CLB de eerste twee weken van augustus vakantie had en dat hij nu pas had te horen gekregen dat het kind geen attest had en dat er in zijn oude school gewoon onderwijs geen plaats meer was. Die man vroeg wat hij moest doen met die jongere: grote paniek aan de vooravond van het schooljaar. Ik denk dat er bij de CLB's soms wat extra flexibiliteit nodig is.

Minister, u zegt dat het u verwondert dat ik de vraag stel naar de focus van de ondersteuning, ook op kindniveau. U dacht misschien dat ik het had over de gon-uren. Ik had het over de prewaarborgregeling en over de omkadering in het kader van het M-decreet. Daar denk ik wel dat we er misschien zelfs belang bij hebben om het en-enverhaal in die focus te betrekken. Het is absoluut juist dat we moeten werken aan de versterking van de leerkrachten en dat dat niet op individueel niveau maar op systeem- en klasniveau het best kan. Maar misschien moeten we ook, gezien de toch relatieve aantallen van kinderen, op kindniveau bekijken of men daar extra moet ondersteunen, naast het leerkracht- en het systeemniveau. Werken met een en-enfocus kan alleen maar in het belang zijn van de leerkracht maar ook van het individuele kind dat gebruikmaakt van het aangepaste curriculum.

Minister, u zegt dat het niet aan de orde is. Ik weet dat. Het is inderdaad nog te vroeg om de basisfinanciering te herbekijken. Ik weet ook dat men, toen men

GOK-indicatoren introduceerde om de basisfinanciering wat bij te sturen, heeft gezegd dat niet met elke leerstoornis rekening moest worden gehouden bij het differentiëren. De basisfinanciering op leerlingniveau zou moeten volstaan om ook kinderen met een lichte beperking of met een beperkte gedrags- of leerstoornis goed onderwijs te kunnen aanbieden. Nu zitten we met een nieuwe groep, die echt wel te traceren is: de kinderen die met een attest en dus met een aangepast curriculum via het CLB en het M-decreet in het gewoon onderwijs instromen. Misschien is het wel zinvol om voor hen in de basisfinanciering in een extra categorie te voorzien. Dat moet toch mogelijk zijn. Dit zou zowel de leraars, de kinderen als hun ouders effectief ten goede komen. U gaat daarover vandaag geen uitsluiting kunnen geven, dat begrijp ik ook wel. Maar staat u ervoor open? Of vindt u dat het zeker niet is aan te bevelen om daar nu aan te morrelen?

Minister, de correcte implementatie van het M-decreet is geen zaak van meerderheid tegen oppositie. Het is wel een onderwerp dat ons onderwijsveld heel erg beroert. Er spelen heel veel emoties. Dat is terecht, als je het soms bekijkt op het individuele niveau van het kind, van het gezin en van sommige leerkrachten. We hebben er allemaal belang bij om de ondersteuning verder te versterken want ze komt bovenop de besparing die u hebt doorgevoerd in het basis- en secundair onderwijs, waardoor de werking toch wel aan het dalen is. Er is bespaard, waardoor een kind in de financiering effectief minder waard is dan een aantal jaren geleden. Dat maakt het niet noodzakelijk gemakkelijk om moeilijke dossiers te implementeren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de teneur van de vraagstelling van mevrouw Gennez sluit perfect aan bij een aantal zorgen die vele collega's, elk een beetje met zijn eigen nuances, de voorbije weken en maanden hebben geuit.

Minister, ik heb uw antwoord geapprecieerd, maar ik zou twee bemerkingen willen formuleren.

De cijfers zijn van 1 februari. Vandaag zijn we 4 februari. Het houdt grote risico's in om ondoordacht de eerste dagen reeds beslissingen te nemen die een definitief karakter zouden hebben. Evenmin lijkt het raadzaam om alleen te focussen op de bestaande instrumenten zoals wij ze vandaag kennen.

Ik denk dat we breder moeten durven kijken dan wat er vandaag bestaat en dat we een toekomstgericht ondersteuningsmodel voor het gewoon onderwijs moeten ontwikkelen. Ik noem nogmaals de herziening van wat nu reeds gon/ion-ondersteuning was en de uitwerking van een structurele waarborgregeling. Ik denk dat die ook al deel uitmaakten van uw beleidsnota.

Dan kom ik tot mijn tweede bemerking. Ik reageer bijna emotioneel – maar zal dat niet doen – op de tweedeling die onze collega maakte – hoewel niet slecht bedoeld – tussen regulier en niet-regulier onderwijs. We moeten opletten met begrippen, want na een tijdje krijg je de zogenaamde bezetting van begrippen. We mogen de indruk niet wekken dat leerlingen, die toegang hebben tot het buitengewoon onderwijs en daarvoor hebben gekozen, deel hebben aan een minderwaardige vorm van onderwijs. We zijn het er hier toch over eens dat veel leerlingen net daar het best tot hun recht komen en in veel gevallen ook meer kunnen bereiken dan in andere settings.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister op die tweede vraag, want ik weet niet goed waar collega De Meyer op doelde.

Minister, u zei terecht in uw uitvoerig antwoord dat het initiële decreet onvolmaakt was. Dat is voorzichtig uitgedrukt. Bijna alle vragen, behalve die over het leerlingenaantal, zijn in het verleden in dit parlement al gesteld, onder meer door mevrouw Vanderpoorten, collega Meuleman en mijzelf, vóór het decreet werd goedgekeurd. Het waren vragen die leefden op het terrein. De grens van meerderheid en oppositie verandert over de legislaturen heen en de vraagstelling dus ook.

De prewaarborg loopt nu. In dat kader doen 180 voltijdse medewerkers hard hun best om zo'n 300 scholen bij te staan in dit proces. Ik probeer dat zelf lokaal op te volgen, want we hebben in dat traject middelen gekregen. Ik hoop dat in de evaluatie voldoende ruimte zal zijn voor de ervaringen die de mensen zelf op het terrein meegeven. Ik heb begrepen dat dit intussen wordt onderzocht. Vorig jaar was er bij het begin van de vakantie, toen de beslissingen moesten worden genomen, nog onduidelijkheid. Dat is niet optimaal om een schooljaar voor te bereiden, niet het minst voor de kandidaten zelf.

Gelet op wat de drie publieke netten recent hebben gecommuniceerd, wil ik u ook vragen of de waarborg wel de mogelijkheid zal geven om netoverschrijdend te werken, bijvoorbeeld binnen de publieke netten. Wat mij betreft, is het zeker geen taboe om ook over de grens van het vrij en het publiek onderwijs te gaan kijken. Zijn er ook cijfers ter beschikking over het aantal leerlingen dat ondertussen in het onderwijs van type 9 zit? Is daar een groot verschil merkbaar tussen 1 september en nu?

U gaf de mogelijkheid om vóór het einde van vorig administratief jaar voor de nog bestaande witte vlekken, als ik me niet vergis in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, nog kandidaturen te registreren. Is daar al nieuws over? Zijn er nog extra scholen die het type 9 nog mogen inrichten? Het is niet onbelangrijk, wat aanwervingen en bijscholing betreft, dat mensen daar duidelijkheid over krijgen.

Minister, u zei dat het verschil zal worden gemeten tussen 1 februari 2014 en 1 februari 2016 om de middelen te bepalen die in de waarborg zullen zitten. U noemde het bedrag van 8 miljoen euro. Als ik dat uitreken, kom ik op minder uit dan de mensen nu verdienen. Ik dacht nu net dat een stijging de bedoeling was.

Minister Hilde Crevits: Die 8 miljoen zijn nu van toepassing. Voortaan zal het veel meer zijn.

Jo De Ro (Open Vld): We gaan dus naar 350 à 400 voltijdse equivalenten. Dat is belangrijk nieuws, want anders zouden we achteruitgaan.

Mijn laatste punt gaat over de terechte keuze om die mensen als teams in te zetten. Dat betekent ook dat er veel aanvragende buitengewone scholen niet in de prewaarborg zaten. Het is een illusie te denken dat alle buitengewone scholen in de waarborg zullen zitten. Ziet u, aan de hand van cijfers van AgODi, een uitstroom in die scholen die achteruitgaan maar die geen prewaarborg hebben van jonge krachten uit het buitengewoon onderwijs en die het onderwijs verlaten? Meestal komen die mensen terecht in een terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking (tbsob). Wat ik hoor, maar dat is te weinig om over geheel Vlaanderen te spreken, is dat heel wat mensen die als eerste afvallen, dan kiezen voor welzijn of andere opdrachten, maar niet meer voor onderwijs. Dat is dan een stuk ervaring dat uit de onderwijssector wegvloeit. Dat is goed voor de welzijnssector, maar minder goed voor het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Ik heb nog een bijkomende vraag over de prewaarborgregeling. Ik heb begrepen uit uw antwoord dat u ondertussen al competentiebegeleiders en leerkrachten

die de stap gezet hebben om te ondersteunen, gesproken hebt. Hoe evalueert u de efficiëntie van het inzetten van die competentiebegeleiders voor schoolteams en leerkrachten? Hoe evalueert u het efficiënt inzetten van de leerkracht in het kader van de prewaarborgregeling voor leerkrachten en leerlingen? Voelen de leerkrachten en leerlingen een verschil als gevolg van deze extra ondersteuning?

Ik stelde u enige tijd geleden een schriftelijke vraag over de geografische spreiding van de competentiebegeleiders en de scholen waarin de competentiebegeleiders actief zijn. U kon mij geen antwoord geven omdat de competentiebegeleiders zijn toegewezen aan reguliere pedagogische begeleidingsdiensten en de overheid dus niet beschikt over informatie betreffende de wijze waarop en de scholen waarin de competentiebegeleiders actief zijn. Minister, hebt u intussen wel al informatie over die geografische spreiding? Zo ja, kunt u die dan overmaken aan de leden van de commissie Onderwijs?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik wou nog een paar dingen die u hebt gezegd, onder de aandacht brengen, want herhaling is belangrijk.

Minister, u hebt gezegd dat de ouders en de leerkrachten ook vroeger al werden betrokken en nu ook betrokken zouden moeten zijn. Met het M-decreet zou dat niet veranderd mogen zijn. U zei terecht dat er hier en daar heel erg naar de letter van het decreet wordt gehandeld. Bijvoorbeeld, sociaal disfunctioneren is een van de criteria. Dat blijkt niet altijd uit diagnostische testen, maar zulk gedrag wordt wel opgemerkt door ouders en leerkrachten. Het is zeer goed dat u dat nog eens onder de aandacht brengt en misschien ook bekendmaakt.

Bij de evaluatie van de CLB's is ook al de grote waaier aan attesten en de manier waarop wordt geattesteerd, aan bod gekomen. Dat is een probleem dat we verder moeten onderzoeken.

Er zijn ook twee categorieën die we niet mogen vergeten: de leerkrachten en de andere leerlingen in die klas. Er is de betrokken leerling maar ook de andere leerlingen aan wie de leerkracht aandacht moet kunnen besteden. Ik heb het dus niet over de 'waarde' van een leerling zoals een collega daarnet zei, omdat ik denk dat dat niet echt juist is.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil ook een paar bedenkingen maken en een paar vragen stellen.

Mevrouw Gennez, u verwijst naar het rapport 'Education and Disability/Special Needs' en de score die wij behalen. Wij zijn inderdaad koploper, maar ik vind het een beetje spijtig dat dit gegeven altijd een beetje als een verwijt wordt gegeven. We hebben in het verleden heel bewust gekozen voor twee onderwijsvormen die ieder op zich fantastisch zijn uitgewerkt. Het feit dat er een buitengewoon onderwijs is waar de leerlingen terecht kunnen, is een sterkte, is een kracht, en dat mag niet als een verwijt worden beschouwd. Het heeft geen betrekking op het feit dat er tekortkomingen zouden zijn in het gewone onderwijs, maar wel op het gegeven dat een kind zich nu soms eenmaal beter voelt in het buitengewoon onderwijs omdat het daar, volgens zijn behoeftes, zo goed kan worden geholpen. Ik wil dat echt onderstrepen omdat ik ook heb gezien hoe kinderen kunnen openbloeien, zelfvertrouwen hebben en soms doorstromen naar het gewone onderwijs.

Dat is natuurlijk ook geen noodzaak. De heer De Meyer heeft ook al gezegd dat het twee evenwaardige gegevens moeten zijn. Als kinderen uitstromen uit het buitengewoon onderwijs met een bepaald getuigschrift of diploma, moet dat

getuigschrift of diploma ook naar waarde kunnen worden geschat zodat ze ook op de arbeidsmarkt terechtkunnen. Het is toch de bedoeling van het M-decreet dat leerlingen die in het gewoon onderwijs les volgen, al dan niet met een specifieke ondersteuning, een diploma behalen met kansen op de arbeidsmarkt. Het onderwijs dat daarvoor zorgt, is gewoon het onderwijs dat moet worden gevolgd. Het is een beetje een slogan geworden: 'Het gewoon onderwijs voor wie het kan, het buitengewoon onderwijs voor wie het gewoon nodig is en ook beter is.'

Minister, ik wil het toch nog even hebben over die cijfers. U spreekt over een dalende trend. We horen ook vaak dat kinderen overstappen naar het gewone onderwijs. U hebt daarnet aangegeven dat het niet altijd duidelijk is of de daling waarmee we te maken hebben, echt M-decreetbepaald is of niet. Het is natuurlijk wel belangrijk om te weten in welke mate kinderen effectief overgaan van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs, maar ook in welke mate kinderen die een verslag van het CLB hebben gekregen, niet instromen in het buitengewoon onderwijs. Ik denk dat dat uiteindelijk de cijfers zijn die M-decreetgelinkt zijn. Ik weet ook niet of er tools zijn om er in de toekomst een duidelijker zicht op te krijgen omdat we zo de impact van het M-decreet toch beter kunnen evalueren.

Mevrouw Gennez, in uw betoog komt de waarborgregeling een beetje over als een druppel op een hete plaat. Minister, u zegt terecht dat ook wij scholen bezoeken en bevragen en informatie inwinnen om na te gaan of de maatregelen die we nemen, ook effectief zijn. Ik heb een aantal scholen bezocht en over de prewaarborg hoor ik enkel positieve geluiden. Scholen zijn niet hetzelfde georganiseerd, maar sommige scholen zijn toch wel fantastisch georganiseerd.

Ze zeggen wel dat het heel moeilijk of niet altijd evident is om te bewaken wie er welke rol moet opnemen. Er worden taken toegeschreven aan mensen uit de prewaarborg en er is de pedagogische begeleiding, het CLB en het gon. Om dat te kunnen bewaken, is er af en toe nood aan overleg. Men moet zien dat het beperkte aantal uren prewaarborg zo veel mogelijk terechtkomt bij die leerkracht, die leerling en eventueel ook bij die school. Er wordt op die drie niveaus gewerkt. Dat overleg is nodig. Misschien moet worden nagegaan hoe dat in de toekomst functioneel kan gebeuren zodat leerkracht en leerling maximaal ondersteund blijven.

U zegt daarnet tegen de heer De Ro in het kader van de prewaarborg dat die 180 zullen uitgroeien naar 350 vte. U gaf echter ook aan dat er een daling is in de cijfers, met andere woorden: leerlingen die teruggaan naar het buitengewoon onderwijs. Het kan zijn dat ik verkeerde redeneringen maak, maar mijn vraag is of we de prewaarborg of waarborg wel kunnen blijven garanderen als er leerlingen teruggaan naar het buitengewoon onderwijs, aangezien de middelen voor de prewaarborg uit het buitengewoon onderwijs komen.

De vraag is terecht gesteld hoe we de omkadering in de toekomst verder zullen situeren: op systeemniveau, leerkrachtenniveau of leerlingenniveau? Dat maakt een belangrijk onderdeel uit van de evaluatie van de prewaarborg, van de ondersteuning van de pedagogische begeleiding, van het CLB en van het gon. U geeft aan dat de monitoring zal gebeuren via zeven luiken. Ik hoop samen met u dat dit een antwoord kan geven aan de leerkrachten die zich vaak wat onzeker en overbevraagd voelen.

Ik heb nog een vraag over gon en ion. Ondanks dat dit aanvankelijk niet was meegenomen, begint dit nu toch wel een heel belangrijke rol te spelen in de organisatie en evaluatie. Ik weet dat u daarmee bezig bent. U geeft ook aan dat er bepaalde dingen naar boven zijn gekomen waardoor de implementatie van het M-decreet wat stroever verloopt. Binnen welke termijn kunnen we meer duiding krijgen over gon en ion? In welke mate zal dit worden geïmplementeerd in het waarborgsysteem? Men is daar in het buitengewoon onderwijs echt wel mee bezig en er circuleren veel geruchten. Men hoopt hier snel duidelijkheid over te krijgen.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik heb ook nog enkele vragen bij dit dossier. Samen met de heer De Meyer ben ik de enige hier aanwezig die het decreet heeft goedgekeurd tijdens de vorige legislatuur. De heer De Ro was er ook bij, maar heeft het niet goedgekeurd.

Het klopt dat het vandaag te vroeg is om conclusies te trekken. Ik ben zelf vragende partij om de cijfers verder ten gronde te bekijken omdat conclusies trekken op basis van de huidige elementen moeilijk is. Het is belangrijk om bepaalde bewegingen op te volgen. U hebt zelf een aantal richtingen aangegeven. Ik vind het belangrijk om zeker ook te kijken naar de bewegingen die we binnen het buitengewoon onderwijs zien tussen de verschillende types.

De beweging van gewoon naar buitengewoon onderwijs en omgekeerd is interessant. De heer Daniëls vraagt om al vroeg te evalueren. Ik ben vragende partij om lang genoeg op te volgen. Er wordt nu gevraagd om niet te snel de stap te zetten naar het buitengewoon onderwijs en het gewoon onderwijs wordt gevraagd om alle mogelijke inspanningen te doen vooraleer een verslag wordt opgemaakt. Mogelijk is er daardoor op een later tijdstip een instroom in het buitengewoon onderwijs. Het is ook interessant om dat op te volgen. Ik ben vragende partij om minstens twee jaar en indien mogelijk zelfs een jaar langer te evalueren om na te gaan of dat effect zich voordoet.

Een van de doelstellingen van het M-decreet was ook om kinderen die recht hebben op buitengewoon onderwijs, de kans te geven om toch gewoon onderwijs te volgen. In die zin is het interessant te weten hoeveel kinderen er vandaag in het gewoon onderwijs zitten met een verslag. Dat geeft weer of er op dat vlak ook een effect is van het M-decreet. Dat zien we vandaag niet. Zo kunnen we nagaan of die doelstelling van het M-decreet wordt gehaald. Op basis van het voorbeeld van Puurs moeten we vaststellen dat dit zeker niet het geval is.

Naast het kwantitatieve aspect is het natuurlijk cruciaal om ook kwalitatief enkele zaken te bekijken. Zo is het interessant om naar de verschillende casussen en de handelingsplannen die de CLB's uitwerken, te kijken. Ik heb de kans gekregen inzicht te krijgen in een aantal casussen en in de handelingsgerichte verslagen die worden opgemaakt. We kunnen daar heel interessante conclusies uit trekken die belangrijk zullen zijn voor de opleiding van onze leerkrachten en de verdere professionaliseringstrajecten.

In die handelingsgerichte plannen wordt namelijk zeer duidelijk opgenomen wat binnen het onderwijs aan handelingen van die leerkracht wordt verwacht ten aanzien van concrete leerlingen. Ik ben benieuwd wat dat zeer concreet zal zijn als we voldoende casussen onder de loep hebben genomen. Ik ben benieuwd naar de conclusies over de bijkomende vaardigheden en kennis die worden gevraagd van de leerkracht in het gewoon onderwijs.

Ik heb ook een zorg die ik reeds eerder heb geuit, in verband met de expertisecentra die wij willen ontwikkelen binnen het buitengewoon onderwijs. Wat veronderstelt dat dan aan handelingen ten aanzien van deze leerlingen? Waarin zitten dan de verschillen met vandaag?

In verband met de pre-waarborgregeling zegt u heel duidelijk dat de sociale partners een bepaald voorstel hebben gedaan. Het gaat om 30 scholen die 180 leerkrachten uitzenden en die actief zijn binnen de scholen voor het gewoon onderwijs. Ze worden vooral ingezet voor coteaching.

Minister, misschien kunt u niet meteen antwoorden op mijn volgende vraag. In het buitengewoon onderwijs zijn er niet alleen leerkrachten, maar is er ook wel wat paramedisch personeel aan de slag. Worden er nu enkel leerkrachten ingezet in het gewoon onderwijs of gaat het ook om paramedisch personeel? Het lijkt mij

interessant om in de evaluatie op te volgen op welke manier we kwalitatief het best het paramedisch personeel van het buitengewoon onderwijs kunnen inzetten in het gewoon onderwijs en op welke manier de leerkrachten het best worden ingezet.

Ik vind het ook interessant om er inzicht in te krijgen om welke redenen de sociale partners die keuze hebben gemaakt. Het betekent dat ze met die keuze welbepaalde verwachtingen hebben tot het behalen van een aantal doelstellingen. Het is interessant om in de evaluatie na te gaan of de effecten die ze verwachten met de inzet van het personeel op deze manier al dan niet worden gehaald. Het lijkt mij interessant om dat in de kwalitatieve evaluatie mee onder de loep te nemen.

Ik ben heel benieuwd naar de evaluatie van de inzet van de personeelsleden die via de pedagogische begeleidingsdiensten ter beschikking worden gesteld van de scholen. We moeten zeer goed bekijken wat we moeten doen. Het is de eerste keer dat we voor de implementatie van een decreet zoveel extra ondersteuning hebben toegekend aan scholen. We hebben meer dan zeventig voltijdsequivalenten ingezet, met de bedoeling om de scholen extra te ondersteunen in de implementatie van het M-decreet. Ik vind het zeer interessant om te weten wat daarvan de effecten zijn geweest en hoe het gelopen is. Ik vind het dus zeer interessant om daarvan een kwalitatieve evaluatie uit te voeren. Zo kunnen we als decreetgever weten of we al dan niet een goede keuze hebben gemaakt. Het was een bewuste keuze, met nogal wat verwachtingen. Worden die ingelost of niet? Het gaat natuurlijk over een andere groep van personeelsleden dan degenen die nu worden ingezet met de pre-waARBorgregeling.

We hebben bij het goedkeuren van het decreet ook heel nadrukkelijk opgenomen dat we de eerstvolgende jaren vanuit de overheid nascholing zouden inrichten rond het M-decreet. Ik ben zeer nieuwsgierig hoeveel leerkrachten we daarmee bereiken. Hoe hoog is die participatie? Op het moment dat we het decreet in het parlement behandelden, hebben we vanuit het onderwijsveld een serieuze roep gehoord dat ze niet voldoende waren voorbereid en dat ze voldoende scholing nodig hadden. Om die reden hebben we een extra nascholingsaanbod goedgekeurd gedurende drie jaar en ten aanzien van het volledige onderwijsveld. Ik ben zeer benieuwd naar de participatie van het onderwijsveld aan deze nascholing. Het is ook interessant om te weten of het dan gaat om mensen die al nascholing hebben gevolgd over hetzelfde thema of mensen die nog geen enkele nascholing hebben gevolgd. Het is misschien niet vanzelfsprekend om dat te achterhalen omdat dat mogelijks niet is bevraagd, maar het zou toch interessant zijn.

We stellen vandaag nog knelpunten vast rond de strakke houding van de CLB's. Sommige CLB's – niet alle – gaan namelijk krampachtig aan de slag met het decreet. Bij heel de toelichting en de totstandkoming van het M-decreet is er ook voortdurend gezegd dat de CLB's niet goed omgingen met het attesteren van leerlingen. De verschillen waren veel te groot. Ze moesten zich beter houden aan de omschrijving van de typologie. Diegenen die dat nu doen, krijgen dan weer te horen dat ze wat flexibeler moeten zijn. We moeten dan ook duidelijk aangeven in welke richting we verwachten dat er wordt gewerkt.

Het klopt dat de formulering van de huidige typologie voor een stuk bepaalde effecten heeft die we nog altijd niet willen. Bij de totstandkoming van het M-decreet is dat een grote discussie geweest. Het is ook een discussie geweest vanuit Welzijn. Vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) heeft men heel duidelijk gesteld dat het niet wenselijk was dat binnen Onderwijs een andere omschrijving zou worden gegeven aan de typologie in het buitengewoon onderwijs dan de omschrijving die wordt gebruikt binnen het VAPH. Dat heeft ertoe geleid dat wij enkel voor het basisaanbod puur handelingsgerichte omschrijvingen hebben gedaan en dat wij ons puur hebben gericht op het onderwijskundige aspect.

De formulering van de typologie is op deze manier gebeurd, goed wetende dat we die het beste zouden herbekijken om volledig af te stappen van het medisch deficitmodel. Ik ben vragende partij, maar ik weet niet of het haalbaar is om dat nu al te doen. We zijn immers nog volop bezig met de implementatie van het M-decreet. Op termijn is het zeker wenselijk om dit op te lossen, want vandaag merken we er effecten van die niet zo goed zijn.

Ik meen dat het de heer Daniëls was die zei dat we rekening moeten houden met de context. Wij hebben bij de goedkeuring van het M-decreet inderdaad gezegd dat dit een aspect is dat vandaag nog steeds ontbreekt. Daarvoor moeten we kunnen afstappen van het medisch deficitdenken. Het was een uitdrukkelijke vraag vanuit het VAPH om dat niet te doen, maar ik meen dat wij dit vanuit Onderwijs ten gronde moeten evalueren en zo nodig bijsturen.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, dit is duidelijk een thematiek die iedereen fel begeestert. Ik zal eerst de moeilijkheid van de heer De Meyer uit de wereld helpen voor degenen die hem niet goed begrepen hadden.

Mijnheer De Meyer, ik heb het tweede deeltje van uw betoog als volgt begrepen: dat gewoon en buitengewoon onderwijs samen deel uitmaken van ons onderwijs en dat we van het buitengewoon onderwijs niet het reguliere onderwijs mogen maken, maar dat het buitengewoon onderwijs ook het reguliere onderwijs is. Klopt dat?

Jos De Meyer (CD&V): Mijn bemerking is geformuleerd op basis van de letterlijke vraagstelling van mevrouw Gennez. Zij zegt: "Hoeveel jongeren stroomden ten gevolge van het M-decreet in het reguliere onderwijs in?" Maar er waren een paar collega's die me fout begrepen hadden.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik had u, zoals steeds, goed begrepen. Ik wilde het graag uitleggen.

Dames en heren, heel veel dat werd gezegd, zijn opmerkingen, geen vragen. Ik zal niet bij alles commentaar geven, dat zou ons veel te ver leiden.

Ik wil u wel een paar zaken meegeven. Wat de vragen betreft over de waarborg, is het zo dat de prewaarborg altijd wordt afgezet op 1 februari 2014. De gap tussen 2014 en 2015 blijven we dus altijd houden. Een van de collega's van de N-VA vroeg: "Wat als ze weg en weer gaan?" We blijven dus altijd met de basis op 2014 zitten. Jaar per jaar wordt dit opnieuw bekeken. Het kan een beetje omhoog of omlaag gaan, maar tijdens het jaar worden er geen middelen verschoven. Datzelfde geldt trouwens voor de middelen voor de scholen: die zijn ook gebaseerd op het jaar ervoor. We komen dus altijd een jaar achterop.

De basis blijft dus altijd 2014. De schommelingen worden meegenomen, de miljoenen kunnen veranderen in de tijd, maar de basis blijft wat we één jaar voor het M-decreet hadden, altijd weer. *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

Dat staat in het decreet. De basis is 1 februari 2014. We klikken telkens vast op de cijfers van één jaar later, nog één jaar later, nog één jaar later enzovoort. Als er in de maanden na de klikdatum gefluctueerd wordt, dan wordt daar niet onmiddellijk rekening mee gehouden. Het decreet bevat een vastklikdatum: 1 februari. Fluctuaties die optreden tussen 1 februari van het ene jaar en 1 februari van het volgende jaar, zijn voor het decreet niet interessant, daarmee wordt pas het volgende jaar rekening gehouden.

Mijnheer De Meyer, u hebt natuurlijk gelijk dat we dit niet rap-rap mogen doen. We moeten gevalideerde cijfers hebben.

Ik heb ze vandaag meegegeven, mevrouw Gennez, om u niet de indruk te geven dat ik niet wil antwoorden op uw vragen. Ik heb u zo zorgvuldig mogelijk geïnformeerd, maar we zullen natuurlijk pas vastklikken hoeveel het er zijn op het moment dat de cijfers gevalideerd zijn. Dat zou er nog maar aan mankeren. Ik heb dat ook gezegd, maar ik heb u vandaag de prognoses gegeven.

Mijnheer De Ro, netoverschrijden, dat kan nu al, ze hebben het alleen nog niet gedaan. Maar het kan en het is belangrijk om dat te onderstrepen. Ik vind het ook relevant dat de sociale partners zelf hebben voorgesteld om het samen op te lossen. Ze zijn er ook samen uit geraakt. En ze hebben, mevrouw Helsen, voor bepaalde modellen gekozen.

Ze hebben gekozen voor modellen die er zonder uitzondering voor zorgen – en ik kijk nu even naar mevrouw De Meulemeester – dat de klasvloer er baat bij heeft. Als je een leerkracht buitengewoon onderwijs op de klasvloer in het gewoon onderwijs krijgt, dan is dat heel goed voor de leerling, maar ook voor het team. Daarom zijn al die scholen zo positief.

Het is nog niet gebiedsdekkend, mijnheer De Ro, maar er is wel gekozen voor de scholen die het meeste verlies hadden. Op individueel schoolniveau kunnen we dit niet. We hebben gekeken waar de grote verliezen zitten en wie zich kandidaat wou stellen. En dan zenden die hun zonen en dochters uit naar het gewoon onderwijs. Ze slopen muren!

Iemand zei dat we het buitengewoon onderwijs niet altijd negatief moeten bekijken, dat het goed is dat het er is. Dat is waar, maar onze lerarenopleiding en de klaspraktijk moeten kunnen omgaan met een divers leerlingenpubliek.

Als plots op de eerste pagina van een krant staat dat het allemaal zorgkinderen zijn, dan heeft dat natuurlijk ook te maken met de manier waarop we naar kinderen kijken. Ons onderwijs is ook zonder het M-decreet zo geëvolueerd dat er iets is voor alle behoeften en zorgnoden die er zijn.

Voor de pedagogische begeleiding met inbegrip van de competentiebegeleiders zitten we aan 28,5 miljoen euro, voor de CLB's aan 157 miljoen euro, voor de gon in het basisonderwijs aan 37,2 miljoen euro, voor de gon in het secundair onderwijs aan 22,5 miljoen euro, voor zorgcoördinatie aan bijna 78 miljoen euro en voor de prewaarborg, dat is fase 1, aan 8,2 miljoen euro. Dat is een totaalbudget van 331.257.000 euro, dat besteed wordt aan zorg in de brede zin van het woord. Dat is enorm! Daar zitten uiteraard ook lonen bij. Maar je kunt niet zeggen dat het niets is. Dat zijn enorme bedragen die jaarlijks worden geïnjecteerd en waarvan ik mij, als ik zo vrij mag zijn, ook wel afvraag of we met die middelen niet méér kunnen doen. Want het zijn wel allemaal vakjes, natuurlijk. Misschien moeten we dat eens grondig bekijken.

Mijnheer De Ro, ik heb voorlopige cijfers over type 9: 1609 kinderen en 967 kinderen in het secundair onderwijs. Ik ben een paar van die scholen gaan bezoeken. Het is spectaculair wat scholen met type 9-kinderen kunnen bereiken. Toen de dossiers op ons bureau kwamen en wij moesten beslissen, vond ik dat geen goed idee omdat je moest kiezen wie wel en wie niet. Maar nu vind ik het een zeer goed idee.

Mijnheer De Ro, u hebt gelijk dat er een paar witte vlekken zijn. Tegen Pasen moeten we daar beslissen. Er gaat prioritaire aandacht naar het opvullen van de witte vlekken. Maar ook weer met één uitgangspunt: de kwaliteit moet gewaarborgd zijn. Daar zat vorig jaar nog een probleem.

Ik moet over Puurs zwijgen, want het werkt altijd op mijn systeem. Mevrouw Gennez, het is waar dat daar kinderen zaten met zorgnoden. U hebt daar een

punt. Vroeger had men voor die noden geen aandacht, en nu heeft men daar wel aandacht voor. Dat is au fond een zeer goede zaak. We hebben contact gehad met die school.

Er is trouwens nog een mevrouw die zeer populair is op internet. Zij heeft een heel verslag van haar zeer positieve gesprek met de heer Daniëls op internet gezet. Ik heb daaruit geleerd dat ik blijkbaar weiger om vroeger dan na twee jaar te evalueren. Ik wil iedereen daarover geruststellen: de inspectie gaat twee jaar lang niet inspecteren op het M-decreet. Men gebruikt die twee jaar om tot een geüniformeerde praktijk te komen op het veld. Ik vind dat cruciaal, en jullie ook. Het klopt dat sommige CLB's strakker zijn dan andere.

Nu kom ik bij de vele vragen over de pedagogisch begeleiders. Ik maak mij daar ook een beetje zorgen over. Er zijn er zeventig de wijde wereld ingestuurd. Ik vond dat een schitterende zaak. Maar zij hebben ook als taak om zorgzaam scholen te begeleiden. Ik vond het relevant dat zij de klasvloer voor een deel begeleiden. Dat moeten wij ook evalueren. Ik hoor daarover schitterende verhalen, maar ook heel andere verhalen. Er zijn er ook al geweest die, toen het M-decreet moest worden geïmplementeerd, in al hun begeleidingsnaarstigheid ervoor zorgden dat scholen in paniek schoten over wat er zou gebeuren. Dat had te maken met het feit dat het een nieuwe situatie was. Ik begrijp dat. Men vraagt of ik dat sneller ga evalueren. Ja. De bevraging loopt. Ik wil weten hoe we die inzet kunnen optimaliseren en hoe we ervoor kunnen zorgen dat iedereen de inzet van de competentiebegeleiders als iets heel positiefs ervaart. Het is zoals met alles wat je in het onderwijs nieuw invoert: het is niet overal perfect. Maar er wordt wel overal keihard gewerkt.

Mevrouw Krekels – of was het mevrouw De Meulemeester? – zegt dat we in de scholen zien dat men daar verschillend mee omgaat. Ik vind dat een goede zaak. Als men natuurlijk zegt dat men niet meer goed weet wie waarvoor moet instaan, dan kunnen wij daarbij vanuit de overheid wat sturen. Maar ik vind het goed dat scholen vrij zijn, zolang je maar goede voorbeelden en praktijken deelt en met elkaar uitwisselt. Dat kan ook via de pedagogische begeleiding.

Ik weet nog niet hoeveel er nascholing hebben gevolgd. Daarvoor moeten we de koepels bevragen. Dat zal ik dan ook doen.

De inspectie gaat langs in elk CLB en gaat daar drie casussen bekijken. We zullen daarvan tegen het einde van het schooljaar een oplevering zien. Het duurt dus helemaal geen twee jaar vooraleer we een eerste evaluatie hebben. Ik heb twee jaar tijd gegeven aan de inspectie, maar we evalueren sneller. Ik heb net gezegd dat we zeven criteria hanteren om juist sneller te evalueren. Om te evalueren moet je eerst monitoren, anders heb je niets om te evalueren. Dat gebeurt, en dat zal uiteraard zo snel mogelijk gebeuren.

Dan is er de hervorming van gon-ion. Morgen – Leen zit gelukkig naast mij – is er opnieuw stuurgroep. Ze zijn op tweedaagse geweest, en dat loopt goed. Neen, geen weekend, een tweedaagse. Het hele veld zit daar samen. Er wordt op een heel positieve manier bekeken op welke manier we gon minder afhankelijk maken van medische verslagen, maar er toch voor zorgen dat niet iedereen plots gon nodig heeft. Je moet er wel voor zorgen dat de spanning voldoende groot blijft.

Mijnheer De Ro, we werken aan een betere geografische spreiding van de competentiebegeleiders. Het zullen er sowieso meer zijn. Daar zal ook rekening mee worden gehouden. De pedagogisch begeleiders zouden voldoende moeten gespreid zijn. De competentiebegeleiders zitten niet in de prewaarborg. Ik wil dat misverstand ook uit de weg voor de start van het nieuwe schooljaar. Ik denk dat we daarover in april duidelijkheid zullen kunnen verschaffen. Prewaarborg is enkel leerkracht-leerkracht. Daar zullen er sowieso meer zijn. Wij zullen bekijken

hoe die zo goed mogelijk kunnen worden verspreid. In de prewaarborg zit ook paramedisch personeel inbegrepen. De nascholing moeten we nog bekijken.

Daarmee heb ik de meeste vragen beantwoord, denk ik. In de prewaarborg zit ook paramedisch personeel inbegrepen. Ik heb veel bekommernissen en opmerkingen gehoord die ik grotendeels met u deel. Op het terrein word ik enorm veel aangesproken over het M-decreet, maar ik blijf vaststellen dat mensen alles wat in een klas fout loopt wijten aan het M-decreet. Misschien moeten we er een nieuwe naam voor zoeken. Heel veel zaken hebben helemaal niets te maken met het M-decreet, sommige zaken wel. We moeten dat rustig bekijken, ik hoop dat dit ook aangetoond is door de tijd die we voor deze interpellatie genomen hebben, maar ook door de ingrepen die de regering samen met het parlement doet om alles zo goed mogelijk te begeleiden.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, collega's, ik dank u voor de uitgebreide aandacht voor dit thema, een heet hangijzer, waarvoor het goed is om de puntjes op de i te zetten. Zelf wil ik opmerken, collega de Meyer, dat we helemaal geen waardeoordeel vellen over buitengewoon of gewoon onderwijs als we spreken in het kader van het M-decreet. Wat we wel vaststellen, collega Krekels, is dat we effectief koploper zijn in Europa, wat het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs betreft, en dat we met zijn allen het recht op inclusie willen benadrukken en streven naar minder segregatie. Dat is ook de geest van het M-decreet, die iedereen deelt.

In 'Het Vlaams onderwijs in cijfers- 2015' zien we dat de kostprijs per leerling, in het basisonderwijs gedaald is van 4759 euro in 2014 naar 4724 euro in 2015. Het gaat om loon, werkingsmiddelen en investeringen. Er wordt dus 35 euro per leerling minder geïnvesteerd in onderwijs. In het secundair onderwijs gaat het om een kloof van 137 euro per leerling, namelijk van 8737 euro per leerling in 2014 naar 8620 in 2015. Die dalende trend is historisch en maakt het niet makkelijker om een nieuwigheid als het M-decreet en het inclusief onderwijs te implementeren.

De monitor is zeer belangrijk. U geeft terecht aan dat u daar wilt blijven op inzetten. Misschien is het ook goed dat we structureel rapporteren, dat we dat bijvoorbeeld om de zes maanden doen en dat u inzicht verschaft, niet alleen aan ons in de commissie, maar ook aan het hele onderwijsveld en al zijn stakeholders.

In dit debat staat of valt alles met een performante communicatie van ons, als politici. We moeten niet aan stemmingmakerij doen in dit dossier. We hebben ons daar niet aan bezondigd, denk ik. We hopen dat ook in de toekomst dit dossier op een serene manier gevolgd kan worden.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het leerlingenvervoer vanuit opvangcentra – 924 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Vluchtelingen stromen nog steeds toe. We proberen met zijn allen op zoveel mogelijk plaatsen onderdak te bieden en te voorzien in onderwijs voor de kinderen. Vlaanderen heeft zich daar relatief goed op voorbereid, onlangs nog door 3 miljoen euro extra uit te trekken voor scholen met een

groeïend aantal anderstalige kleuters en door budgetten vrij te maken om mobiele units te kunnen inzetten om capaciteitsnoden te kunnen invullen. Er is consensus dat de kinderen en jongeren zo snel mogelijk onderwijs kunnen volgen in een 'normale' onderwijssituatie, dus niet in het opvangcentrum zelf.

De schoolbesturen en de gemeenten hebben de afgelopen maanden zeer constructief samengewerkt om een reëel en haalbaar spreidingsplan voor deze kinderen op te maken. De bereikbaarheid van de scholen ten opzichte van de opvangcentra zorgt momenteel nog voor een logistieke uitdaging, ook om ervoor te zorgen dat die kinderen niet te lang op de bus of op andere vervoermiddelen zitten.

Minister, op welke manier kunt u tegemoet komen aan de vraag van schoolbesturen om het schoolvervoer te ondersteunen? Nu betalen zij dit veelal zelf. De minister gaf tijdens de plenaire vergadering van 20 januari 2016 aan dat zij op vrijdag 22 januari 2016 over de materie van het leerlingenvervoer vanuit de opvangcentra zou samenzitten met de staatssecretaris bevoegd voor het asiel en de migratie. Wat was de uitkomst van dit overleg?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de vraag, collega. Het leerlingenvervoer is inherent verbonden aan het gevolg dat onderwijsinstellingen geven aan de leerplicht voor minderjarige asielzoekers, die zestig dagen na de registratie start. Dat wil zeggen dat voor zeer veel jongeren de leerplicht recent startte of eerstdaags zal starten. In de verschillende collectieve opvangcentra is men momenteel de vervoersmodaliteiten aan het onderzoeken. Op korte termijn moet men in verband daarmee concrete actie kunnen ondernemen. Lokale afspraken over toeleiding vanuit de opvangstructuren naar de scholen kunnen immers pas uitgevoerd worden als het vervoersvraagstuk geregeld is.

Er vonden op initiatief van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) tijdens de voorbije week overlegmomenten plaats voor de opvangcentra in Turnhout, Arendonk, Ravels, Sint-Niklaas, Sint-Niklaas Westakkers (Haasdonk), Zwiendrecht, Houthalen-Helchteren en Lommel. Daaraan namen de volgende instanties deel: Fedasil, het Rode Kruis, AgODi, De Lijn, scholen en lokale besturen. Er zullen nog overlegmomenten plaatsvinden in onder andere Vilvoorde, Wingene en Koksijde. Op basis van dat overleg wordt per lokaliteit een vervoersdossier opgemaakt, in samenwerking met onze mensen.

Parallel is er een subsidieregeling in de maak, waarvoor ik een kredietherschikking moet voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het zou morgen geagendeerd kunnen worden, maar ik heb van mijn minister van Begroting nog geen begrotingsakkoord. Zij die daar een nuttige bijdrage aan kunnen leveren, mogen dat dus gerust doen.

De subsidieregeling ziet er als volgt uit. We subsidiëren de collectieve opvangstructuren – de asielcentra van het Rode Kruis en Fedasil – voor de organisatie van het vervoer van hun kinderen naar school. We doen dat voor het kleuter- en het lager onderwijs. De subsidieregeling is bepaald in onderling overleg en akkoord met het federale niveau. De basis voor de subsidieregeling is dat de kosten verbonden aan het leerlingenvervoer vanuit collectieve opvangcentra die binnen de perimeter van 4 kilometer van de school liggen, worden gedragen door de federale overheid. Als het collectieve opvangcentrum en de school verder dan 4 kilometer van elkaar gelegen zijn, zal Vlaanderen instaan voor de vervoerskosten aan de inrichter van leerlingenvervoer voor vluchtelingen. Die grens van 4 kilometer is gebaseerd op de afstand voor de vrijekeuzeregeling in het basisonderwijs.

De asielcentra doen daartoe één aanvraag, gericht aan het departement Onderwijs. Het Vlaamse en het federale niveau behandelen de aanvraag dan geza-

menlijk. We beperken op die manier de planlast voor de aanvragers. Hoewel er maar één aanvrager is, moet de aanvraag uiteraard wel het resultaat zijn van breed lokaal overleg, dat moet aangetoond worden. Ik heb daarnet al de organisaties opgesomd waaruit dat overleg bestaat.

In de aanvraag schetst het asielcentrum duidelijk wat de vervoersnoden zijn en hoe daar op een zo economisch mogelijke wijze op kan worden ingespeeld. De aanvraag bevat, naast de motivering, ook een kostenraming. Alle mogelijke vervoersmodi – bussen, maar ook fietsen – en organisatoren komen in aanmerking, zodat per lokaliteit gezocht kan worden naar de meest efficiënte organisatiewijze en maximale synergieën met bestaand vervoer. De lokale situatie, met de plaatselijke mogelijkheden en onmogelijkheden, zal bijgevolg een belangrijke rol spelen.

Alle kosten die in relatie staan tot de gekozen vervoersmodus en -modi komen in aanmerking. We stellen het STOP-principe – stappen, trappen, openbaar, privé – voorop, al zal dat wegens de context niet altijd consequent toe te passen zijn. Collega Peter Vanvelthoven, burgemeester van Lommel, was vorige week al een beetje in paniek omdat er nog geen vervoersregeling was. De kindjes moeten daar maar een paar honderd meter ver, maar het is een zone zonder voetpad. Je kunt het wel te voet doen, maar dat is niet zo evident met kleine kinderen. Hij zal dus een busje nodig hebben. Dat wordt geregeld.

Vlaanderen neemt geen personeelskosten ten laste van een personeelslid binnen het centrum voor de loutere organisatie van het vervoer. Dat is ook logisch. Het enige wat wij doen, is betalen voor datgene wat meer is dan 4 kilometer en nadat er grondig overlegd is.

Ik hoop dus dat het morgen nog lukt. Anders is het ofwel met een schriftelijke procedure ofwel op de eerste ministerraad na het reces. Het zou wel ideaal zijn, mocht het morgen nog kunnen lukken, maar ik heb dus nog geen begrotingsakkoord. Maar de avond is nog jong, of zelfs nog niet begonnen. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt voor uw toelichtingen, minister. Het is goed en vruchtbaar dat men proactief naar al die gemeenten en centra stapt om, als ik het goed begrepen heb, een case-by-caseoplossing te maken.

Ik heb nog een aantal heel concrete vragen. U zegt dat de perimeter 4 kilometer is, maar als we kijken naar al die plaatsen waar er collectieve asielopvang is, zien we dat de kinderen niet allemaal naar één school gaan. Men heeft die kinderen gespreid over x-aantal scholen. Hoe moet ik dat dan juist interpreteren? Als je een bus inlegt, rijdt die bus niet naar één school, maar naar verschillende scholen. Die 4 kilometer, is dat de afstand gemeten over het midden van de weg, de verkeersregels volgend? Dat is de vrijeschoolkeuze-invulling van de kilometers. Ik denk dat die hier ook van toepassing is, maar is dat dan voor elk kind op die bus? Of berekenen we een kost per kind? Of is het gewoon zo dat de federale overheid betaalt voor de eerste 4 kilometer die die bus rijdt, en de Vlaamse overheid voor de volgende kilometers? Hoe moeten we dat juist zien?

Ik heb ook van u begrepen dat er eigenlijk een backofficeregeling is, dat er dus maar één aanvraag moet gebeuren en dat u dan instaat voor de verdeling. Stel dat een asielcentrum fietsen aankoopt om die verplaatsing te doen, worden die fietsen dan terugbetaald en geldt dan ook de afstandsregeling met de kilometergegevens?

Hoe zult u de kredietherschikking doen?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): In Vilvoorde zijn de kinderen gestart de maandag na de herfstvakantie. Tot nu toe zijn ouders en begeleiders daar met het openbaar vervoer geraakt. De verst gelegen school ligt op 3 kilometer, dat is niet spectaculair maar dat vraagt toch een uur tot een uur en tien minuten. Heen en terug is dat dus niet min, vooral wanneer men met dit weer met kleutertjes moet staan wachten aan de kant van de weg. Wanneer de ouders lessen maatschappelijke vorming en Nederlands volgen die beginnen om 9 uur, dan zullen de kinderen op sommige dagen niet naar school gaan. De brief van de stad Vilvoorde zal een van de eerste zijn die bij u en bij federaal staatssecretaris voor Asiel Theo Francken beland is, over de noodzaak van collectief vervoer. Ik ben blij dat er daarover een akkoord is.

Wanneer we bij de busbegeleiding voor het buitengewoon onderwijs iemand zetten, dan dienen we dat mee in met de fiche om gesubsidieerd te worden. Het zou noch voor de kinderen noch voor de buschauffeur een goede zaak zijn om 20 à 30 kinderen alleen op een bus te laten.

Ik wil ook een oproep doen tot enige flexibiliteit. Wanneer we nu dingen indienen van een bepaald traject, wil dat niet zeggen dat dit traject zal blijven lopen. Wanneer kinderen uit asielcentra uitstromen en er andere kinderen bij komen die een andere leeftijd hebben, dan is het mogelijk dat kinderen naar een andere school moeten gaan. Wij zullen in onze fiches rekening houden met dat scenario. Ik hoop dat u en uw administratie daarbij de nodige flexibiliteit aan de dag zullen leggen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, in mijn stad ligt het opvangcentrum aan de rand van een deelgemeente van de stad Sint-Niklaas. Voor vele scholen is die afstand groter dan 4 kilometer. Wie betaalt voor het deel boven de 4 kilometer?

Het zou vriendelijk zijn indien u de commissie de beslissing zou kunnen bezorgen die mogelijk vrijdag wordt genomen. Volgende week is het reces, en dan is het moeilijker om de juiste informatie te krijgen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik had eigenlijk liever gehad dat dit allemaal niet nodig was en dat Vlaanderen niets moest bijdragen. Het vervoer van kinderen uit collectieve opvangcentra naar de school is eigenlijk een zaak van de federale overheid. Wij moeten onderwijs inrichten maar wij moeten dat transport niet verzorgen.

Omdat we zagen dat het moeilijk was om een en ander geregeld te krijgen, heb ik voorgesteld een deel voor onze rekening te nemen. Ik heb gezocht naar iets dat spoorde met wat nu al in de regelgeving staat over de 4 kilometer en de vrije keuze. Dat was voor mij het eenvoudigste systeem. Alle andere modaliteiten moeten in het overleg worden geregeld. Voor mij is het van belang dat alle lokale partners maximaal samenwerken en elkaar niet misbruiken. Wij betalen alleen voor het vervoer dat meer dan 4 kilometer bedraagt.

Mijnheer Daniëls, wanneer één bus een aantal kinderen 100 meter moet vervoeren, een aantal anderen 2 kilometer en nog anderen 4 kilometer, dan zal men daar een verdeelsleutel in moeten vinden die aangepast kan worden. We zullen daar dus soepel in moeten zijn. We kunnen dit niet allemaal doen met regeltjes. Het gaat om een zeer uitzonderlijke situatie, maar ik wil vooral dat alle kinderen onderwijs kunnen genieten.

Mijnheer De Ro, wat de switchregeling betreft, ga ik ervan uit dat men probeert zich soepel op te stellen en dat dit na een bepaalde periode wordt afgerekend.

Ik kan dit alleen nemen van de provisie die we staan hadden voor de totale vluchtelingencrisis. We moeten dan bij de budgetcontrole nagaan hoe we dit oplossen.

Wat het aankopen van fietsen betreft, ken ik de reglementering niet. Ik zal dat eens moeten bekijken. Ik veronderstel dat er afhankelijk van de termijn kan worden voorzien in een afschrijvingstermijn. Of misschien kan er een huur worden gevraagd voor afstanden boven de 4 kilometer. Dat moet op het veld worden geregeld.

Mijnheer De Meyer, zodra de Vlaamse Regering een beslissing neemt, zullen we de commissie daarover informeren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u had gezegd dat u het STOP-principe naar voren zou schuiven. Openbaar vervoer staat op de derde plaats, de eerste stap kost niet noodzakelijk iets, maar het trappenpotentieel wel. Ik weet dat er asielcentra zijn die bij de politie fietsen opkopen.

Sommige van die kinderen moeten we leren fietsen, want dat is iets dat ze kunnen leren in plaats van direct allemaal de bus te nemen.

Ik dank u voor uw antwoord en uw verduidelijking over de situatie indien de bus verschillende trajecten aflegt, want dat maakt wel een verschil. In het begin zei u dat u die verplaatsing eigenlijk niet wilde betalen. Ik vind dit jammer. De Vlaamse scholen staan waar ze staan uiteraard, en het is een beleidskeuze om die kinderen naar de gewone Vlaamse school te sturen. Dan denk ik inderdaad dat we daar samen naar moeten kijken. Het andere alternatief is dat andere ministers geld uit hun middelen geven om die verplaatsingen te betalen. Het belangrijkste is wel dat die kinderen op school geraken en dat de lokale besturen, die zware inspanningen leveren, niet met een financiële kater blijven zitten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de schrapping van de evaluatie studentenparticipatie – 933 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Studentenparticipatie is een belangrijk aspect voor het democratisch gehalte van het hoger onderwijs. De afgelopen tijd kent die participatie een aantal problemen, onder andere de hoge werklast van studentenvertegenwoordigers en het gebrek aan vrijwilligers om deze functies op te nemen.

Dat is hier ook al in de commissie aan bod gekomen. In een eerdere vraag om uitleg antwoordde u dat de regels met betrekking tot studentenparticipatie in het algemeen in orde zijn. Decreet werd bepaald dat er om de vijf jaar een evaluatie moet worden gemaakt. De aanpassingen via Onderwijsdecreet (OD) XXIII naar aanleiding van de vorige evaluatie zijn sinds vorig jaar van kracht. Die vijfjarige evaluatie wordt nu geschrapt. Als redenen hiervoor worden aangehaald dat de evaluatie op zich heel wat planlast met zich meebrengt, dat de nieuwe regels nog maar juist in werking zijn getreden en dat er op dit moment geen signalen zijn dat er mogelijk problemen zouden zijn met de huidige regelgeving inzake studentenparticipatie.

Hoe zal de kwaliteit van de studentenparticipatie in de toekomst gecontroleerd worden? Hoe zullen de huidige problemen die in eerdere vragen om uitleg reeds aan bod gekomen zijn, aangepakt kunnen worden als er geen evaluatie van de regelgeving meer volgt?

Bent u ervan overtuigd dat er op dit moment genoeg faciliteiten voor studenten-vertegenwoordigers zijn? Zo neen, hebt u plannen om de faciliteiten voor hen uit te breiden?

Bent u voorstander van een systeem om credits toe te kennen voor maatschappelijke engagementen, zoals bijvoorbeeld studentenvertegenwoordiging?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De vraag die u stelt, is eigenlijk een voorafname op de besprekingen die nog gevoerd moeten worden in OD XXVI.

Het voorstel om de vijfjaarlijkse evaluatie van de studentenparticipatie uit de Codex Hoger Onderwijs te schrappen, is opgenomen in het voorontwerp van OD XXVI. Dat decreet is een eerste keer door de regering besproken. Het heeft advies gekregen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Het is nu in onderhandeling bij de sociale partners. Het komt dan terug naar de regering. Vervolgens gaat het naar de Raad van State, en daarna komt het naar het parlement. U zult dus nog ruim de gelegenheid hebben om het hier in de commissie te bespreken.

U vraagt wat er momenteel in de Codex Hoger Onderwijs staat. In artikel II.355 staat dat de bepalingen omtrent de studentenparticipatie vijfjaarlijks geëvalueerd worden door de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De studenten-koepelvereniging(en) ma(a)k(t)(en) in functie van deze evaluatie haar/hun bevindingen aan de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap over. Het evaluatierapport wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

We overwegen om dat artikel te schrappen. Ten eerste, omdat er eigenlijk staat dat gecontroleerd moet worden of het decreet gevolgd wordt. Dat geldt natuurlijk voor alle zaken die in het decreet staan. Eigenlijk is een vijfjaarlijkse evaluatie dus vreemd, want er zou een permanente evaluatie moeten zijn. Ten tweede, omdat de procedure ambtelijk is opgevat: "de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap". Daarmee wordt bedoeld de regeringscommissarissen, die dan een bevraging doen om te weten te komen hoeveel studenten in welke organen zitten. Ten derde, omdat de resultaten van de vorige evaluatie via OD XXIII pas in 2013 in werking zijn getreden en de volgende evaluatie eigenlijk al meteen opnieuw moet plaatsvinden – strikt genomen zelfs in 2015. Dat is dus een beetje veel. Daarom dus de afweging om deze bepaling te schrappen, niet omdat ik tegen een evaluatie ben, want we doen niet anders dan evalueren in onderwijs, maar ze moet eigenlijk continu zijn. Voor mij zijn het format zoals het bestaat en de timing niet zo zinvol.

We willen dus naar een minder formele en een meer directe vorm van evaluatie, waarbij de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) een grotere signaalfunctie moet krijgen. In december heb ik een ruime delegatie van studentenvertegenwoordigers ontvangen. Dat was een heel interessant gesprek, waaruit veel meer ideeën voor een sterkere participatie zijn gekomen dan er ooit uit een ambtelijke bevraging gekomen zouden zijn. Het ging er vooral over dat de impact van studentenvertegenwoordigers vaak te weinig bekend is. Op lokaal niveau binnen de instelling valt dat nog mee, maar hoe 'hoger' in de structuren, hoe minder tastbaar zij hun realisaties vinden. We kunnen dus al bijdragen door bij beleidsbeslissingen meer te benadrukken dat studenten mee aan tafel zaten, en ook aan te tonen welke accenten er mede dankzij hen zijn gelegd. Ik zal daar ook zelf aandacht voor hebben omdat op die manier de functie van studentenvertegenwoordiger beter zichtbaar en aantrekkelijker wordt. Als nooit verwezen wordt naar de meerwaarde van de participatie van studenten, is de kans ook reëel dat ze minder geneigd zullen zijn om te participeren.

Iets anders dat ik tijdens dat gesprek heb geleerd, is dat studenten niet allemaal dezelfde visie hebben op studentenparticipatie en het stimuleren ervan. Er zijn verschillende visies op de wijze waarop de instelling hen best kan ondersteunen en welke faciliteiten ze willen krijgen. Wél is het zo dat ze overal vanuit die visie met de instelling aan tafel gaan om het gewenste kader te creëren.

Al die zaken nemen we op 23 februari opnieuw op in een vervolggесprek met VVS. Daarbij zoeken we ook samen met hen naar een alternatief voor de huidige decretale evaluatie.

Via het Vlor-advies hebben de studenten laten weten dat ze vragen hebben bij het voorstel om dit zomaar te schrappen. Ik begrijp dat, maar ik denk dat er betere alternatieven zijn, waarbij studenten ook het initiatief kunnen nemen om aandachtspunten te signaleren zonder te moeten wachten op de vijfjaarlijkse evaluatie van de “bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap”.

Mevrouw Soens, over de faciliteiten heeft uw collega, Jan Bertels, op 2 april 2015 al een vraag om uitleg gesteld. Ik heb toen geantwoord dat de decretale verankering van de studentenparticipatie voor mij voldoende is, maar dat er ook nog werk is wat de concrete participatie zelf betreft. Statutair is er dus in allerlei dingen voorzien, maar dit moet worden opgenomen door de studenten en door de instellingen, en dat is moeilijk te regelen bij decreet. Voor mij was het zeer interessant om de ronde te doen van de tafel toen ik de studentenvertegenwoordigers heb gezien, en te zien hoe verschillend onze instellingen met die participatie omgaan.

Dan is er de vraag over de credits. Dat is een goede vraag. U hebt wellicht ook verslag gekregen over het studentengesprek. Ook daarover verschillen de meningen nogal. Het kan zeker zinvol zijn om een engagement als studentenvertegenwoordiger te valoriseren in een beperkt aantal studiepunten. Ik ben daar in principe totaal niet tegen. Die studenten bewijzen daar competenties mee, namelijk dat ze een dossier kunnen analyseren, dat ze hun mening kunnen vertolken en verdedigen en dat ze ook kunnen meewerken aan oplossingen. De studenten zijn ook een beetje terughoudend, want als je het systeem te lucratief maakt, dan trek je misschien vertegenwoordigers aan die dit doen voor de vrijstellingen en niet uit engagement. Dat kan niet de bedoeling zijn. In Nederland kent men blijkbaar zelfs een systeem van betaalde student-bestuurders, maar daar was echt niemand vragende partij voor. Dat vonden ze geen goed idee.

De conclusie is de volgende: we zijn dus in gesprek met VVS en met de studenten, we beluisteren die ideeën. Ik ben zeker bereid om iets anders in de plaats te zetten, maar veel belangrijker dan die ambtelijke evaluatie vind ik het jaarlijkse gesprek, om te bekijken waar we het beter kunnen doen en welke de suggesties ter zake zijn. Ik heb ook beloofd om hen minstens één keer per jaar persoonlijk te zien.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Mijn vraag komt er uiteraard naar aanleiding van het voorontwerp en aangezien dat het nog een voorontwerp is, was het misschien ijdele hoop om daar vanuit de oppositie al iets aan te doen aanpassen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Daarom vind ik het wel interessant dat u met VVS rond de tafel hebt gezeten en dat u eind februari een vervolggесprek zult hebben om te bekijken hoe die evaluatie beter kan. Ik ben uiteraard ook voor een continue evaluatie. We hoeven uiteraard niet te wachten op een evaluatie om de vijf jaar, maar net als VVS ben ik wel bezorgd over het zomaar schrappen van de evaluatie. Ik zou het nog begrijpen dat u dat voor de eerste evaluatie zou doen, omdat de nieuwe regels nog maar net van kracht zijn, maar net als de VVS ben ik daar toch wel bezorgd over.

Zo staat bijvoorbeeld nergens in de decreettekst vermeld dat die studentenparticipatie wordt geëvalueerd.

Ik denk dat ik eind februari nog wel eens bij u terugkom om na te gaan hoe VVS die evaluatie ziet.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Ik wil daar even op ingaan. Ik denk dat iedereen het belang van studentenparticipatie onderschrijft en steunt, maar ook het belang van een goede studentenparticipatie. Aan de andere kant heb ik hier in de commissie al vaak gehoord dat we de planlast voor de hogescholen moeten verminderen. Dat lijkt me een steeds terugkerende vraag. In die zin begrijp ik eigenlijk wel de voorgestelde maatregel om die vijfjaarlijkse evaluatie toch af te schaffen. Als we kijken naar de planlast die die met zich meebrengt, dan zal dat op zich al een eerste stap zijn, en inderdaad, als je planlast wil verminderen, dan is het af en toe ook eens zaak om iets te schrappen. Maar goed, ik heb begrepen van de minister dat er evaluatie is, dat er kan worden geëvalueerd in het kader van de algemene controle op de naleving van de regelgeving door het regeringscommissariaat. Minister, ik vond het toch wel zeer belangrijk om ook van u te horen dat er een grotere rol voor VVS zou kunnen zijn weggelegd in het kader van een soort permanente evaluatie. Ik denk dat een minder formele procedure, maar een meer permanente evaluatie meer heil zal brengen dan een ambtelijke vijfjaarlijkse evaluatie.

De suggestie van mevrouw Soens met betrekking tot die credits lijkt me een mogelijkheid die we mogen onderzoeken. Misschien kunnen hogescholen en universiteiten die geven. Het lijkt me een goede suggestie, maar dat zal uiteraard ook nog moeten blijken uit het gesprek dat u zult hebben met de studenten. Ik denk dat er op dat punt wel mogelijkheden zijn om die participatie te verbeteren en te versterken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de leden voor de aanvullingen. Mevrouw Soens, ik neem uw aanbeveling zeker ook mee in overweging. Mijnheer De Potter, we hebben nog niet beslist of het nu definitief is of niet. Als u het mij vraagt, dan schrap ik sowieso, maar ik wil ook werk maken van datgene dat ik daarnet heb gezegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van het Ouderforum Secundair Onderwijs – 950 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het Ouderforum Secundair Onderwijs van de Koning Boudewijnstichting heeft zich gebogen over het onderwijs voor het jaar 2030, het jaar waarin de kinderen die vandaag in het eerste leerjaar zitten, stilaan zullen afstuderen. Minister, de ouders geven in zeven punten een genuanceerd antwoord op twee vragen die u hen als Vlaams minister van Onderwijs enkele maanden geleden had gesteld: wat moet het secundair onderwijs bereiken met alle jongeren, en hoe kan men jongeren het best tot keuzes brengen tijdens het secundair onderwijs?

Het Ouderforum kwam tot de vaststelling dat het secundair onderwijs jongeren beter kan voorbereiden op het leven en op de superdiverse samenleving en dat

de school voor alle jongeren het werken en de wereld van de arbeid als bron van leren moet binnenbrengen. Deze oefening 'out of the box', die ik zeer waardeer, resulteerde in een reeks originele ideeën. We hebben uiteraard het verslag van de organisatie zelf ontvangen.

Minister, welke beleidsrelevantie hecht u aan het rapport? Zal het uw beleid beïnvloeden en zo ja, aan welke concrete punten denkt u?

Ik wil er nog een derde vraag aan toevoegen, die niet in mijn voorbereiding staat. We hebben intussen ook het rapport van de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV) gelezen. Zij hebben hun ouders bevraagd en kregen 6216 antwoorden. Dat is niet weinig, en bovendien hebben gemiddeld 860 ouders bijkomende toelichting gegeven. Dat is ongetwijfeld interessant. We hebben ook daarover een korte nota ontvangen. Zitten daar elementen in die u opvallen, minister, en die eveneens relevant zijn voor het beleid? Ik vind dit een bijzonder interessant thema – al blijkt dat niet uit de vele aanwezigen hier – dat relevant is voor het beleid in de toekomst.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ook uw laatste zin, mijnheer De Meyer, is zeer relevant voor het verslag.

Ik zal uw beide vragen samen beantwoorden. Het regeerakkoord bepaalt heel duidelijk dat het masterplan secundair onderwijs wordt uitgevoerd in dialoog met het onderwijsveld. Het begrip 'onderwijsveld' wordt meestal spontaan geïnterpreteerd als 'leraren, schoolteams, directies en schoolbesturen'. Voor mij maken ouders en leerlingen er echter zeker evenzeer deel van uit. Daarom vind ik het als minister belangrijk dat ook zij hun stem kunnen laten horen in het debat over de eindtermen en wat we van een modern secundair onderwijs verwachten. Het advies dat ze hebben uitgewerkt, is voor mij bijzonder waardevol.

Ik ben er trouwens zelf twee keer geweest: bij de start van de allereerste sessie, toen de iets meer dan twintig zorgvuldig geselecteerde ouders elkaar nog moesten leren kennen, en drie weekends later, bij het einde, toen ik een totaal andere groep aantrof, een groep die veel mondiger was dan in het begin, van mensen die naar elkaar toe waren gegroeid en wonder boven wonder na heel zware discussies erin waren geslaagd zich unaniem achter één rapport te scharen. Dat is boeiend om te zien. Het was ook een vrij emotioneel afscheid en die emotie zat ook bij de organisatoren en bij een van de begeleiders. Twee van hen zijn trouwens hier achteraan in de zaal aanwezig, geduldig luisterend naar alles wat hier de voorbije uren is gezegd.

Het rapport is wat het is. Het bevat aanbevelingen, geen beleid, waarmee de ouders ons een spiegel voorhouden. Het is relevant omdat de oudergroep natuurlijk niet willekeurig was samengesteld. Men heeft geprobeerd verschillende types van ouders in de samenleving te selecteren, en dat maakt het interessant. Waar nodig en mogelijk zal ik bepaalde zaken naar beleid vertalen.

De adviezen zijn duidelijk. Ik denk aan aandacht voor het slopen van muren tussen school en onderwijs. Dat gaat dan niet alleen over aandacht voor duaal leren, maar ook voor meer leren van elkaar. Ik heb daarover een heel bijzondere discussie gehad met de Vlaamse Onderwijsraad. Mij lijkt het nuttig de ouders eens te confronteren met sommige mensen uit de Vlaamse Onderwijsraad en te kijken welke vonken dat geeft.

Ik denk ook aan bepaalde elementen uit de modernisering van het secundair onderwijs, aan het delen van schoolgegevens. De ouders hebben een zeer uitgesproken vraag naar mogelijkheden op dat terrein, terwijl ik persoonlijk een eerder

voorzichtige houding aanneem, omdat ik vind dat scholen zelf moeten kunnen beslissen wat ze delen en wat niet.

Op het vlak van het secundair onderwijs was het voor mij zeer boeiend te zien dat zij het begrip 'brede eerste graad' helemaal anders interpreteren dan wij. Zij vinden het evident dat leerlingen vroeg moeten kunnen kiezen, maar ze vinden tegelijk ook dat kinderen die het moeilijk hebben met die vroege keuze, ook nog breed moeten kunnen gaan zonder dat ze worden vastgezet. Zij vragen helemaal niet om van het secundair onderwijs een eenheidsworst te maken, maar wel om de keuzevrijheid te respecteren.

Ook over de eindtermen zijn er interessante zaken gezegd, maar dat kan allemaal worden meegenomen in het grote debat dat gisteren van start is gegaan.

Zo'n ouderpanel pretendeert natuurlijk niet de waarheid in pacht te hebben en wil ook niet op alle vragen een antwoord formuleren. Zij maken ook niet het beleid. Wel willen ze een reeks 'diepteverschuivingen', zoals ze dat zelf zo mooi hebben geformuleerd, naar voren schuiven die ze belangrijk vinden voor het secundair onderwijs anno 2030. In het eindrapport lezen we dat ouders verwachten dat het secundair onderwijs jongeren helpt zich als burger te ontplooien, hen goed voorbereidt op een leven in een superdiverse samenleving – dat laatste komt trouwens overal terug – en dat de scheiding tussen leren en werken een beetje wordt verkleind. Verder zit er nog aandacht voor financiële geletterdheid in, sociaal burgerschap, politiek burgerschap en een grotere verwevenheid tussen de werelden van leren en werken.

Wat betreft de keuzes schuift het ouderpanel vier veranderingen naar voren op het einde van het secundair onderwijs: van een betere inschatting van talenten naar betere keuzes; een andere organisatie van het leren; de vorming en de waardering van leraars kan worden bijgestuurd; vrijheid en kwaliteit, en het betrekken van ouders in het schoolbeleid of de samenwerking tussen school en ouders – dat laatste is evident, maar ik had niet verwacht dat ze daar nog zo zouden op hameren. Je voelt dat ouders die zich betrokken voelen, meer aanvaarden. Dat heb ik vorige week in de plenaire vergadering nog gezegd naar aanleiding van het B-attest dat plots uit de lucht komt vallen: normaal gezien mag dat niet zo uit de lucht vallen als je goed met ouders omgaat.

De kerngedachten sluiten vrij nauw aan bij de doelstellingen voor de modernisering van het secundair onderwijs, zoals ze zijn geformuleerd. Soms gaan ze ook wat verder, bijvoorbeeld wanneer ouders pleiten voor een 3x4-structuur. Dat is daar ook aan bod gekomen. Dat werd niet zo nadrukkelijk behouden in het masterplan. Wel de piloten, we hadden het er hier vorige week nog over.

Er zit dus heel veel in waarmee we ook aan de slag kunnen. Ik heb beloofd om met die conclusies rekening te houden als input voor een aantal zaken.

Dezelfde dag als de dag waarop het ouderpanel met zijn advies naar buiten is gekomen, heb ik de VCOV ontvangen. Zij hebben zesduizend ouders bevestigd. Er zijn wat verschillen, ook in de vragen. Ik geef een paar lijnen mee. Mijnheer De Meyer, ik wist niet dat u daarnaar zou vragen, maar ik heb er eventjes mijn verslag bijgenomen.

Het is anders dan de Koning Boudewijnstichting in dit project. Ze hebben gewoon een mail gestuurd, en dan bekeken wie er heeft geantwoord. Op de bevestiging van de VCOV hebben vooral aso-ouders gereageerd. Daar komen heel veel gelijkaardige resultaten uit. Zoals in de opdrachten voor het secundair onderwijs: leerlingen hun talenten helpen ontdekken en ontwikkelen; onderwijs op maat van het kind; balans tussen kennen en kunnen. Er zijn veel vragen over de perceptie van de verschillende onderwijsvormen. Ze wijzen op het imagoprobleem van het

technisch en het beroepsonderwijs, de watervallen die weg moeten. Wat betreft het studiekeuzeproces is het heel belangrijk om vanaf het basisonderwijs bedrijven te bezoeken en na te gaan wat er mogelijk is. Zo zijn de kinderen al snel bezig met die keuzes. Maar je mag hen ook niet te snel vastzetten. Ook is er het belang van een ruime basis. Ik heb er met die ouders of hun vertegenwoordigers vrij lang over gesproken. Men vindt de overgang van basis- naar secundair onderwijs zeer ingrijpend. Men vraagt ook om in het aso langere keuzetrajecten mogelijk te maken.

Ik kan hier niet alles vermelden. Maar u ziet heel veel gelijkenissen. Nog iets wat er uitkomt, is de bezorgdheid over de zorg in het secundair onderwijs en de bereikbaarheid van de scholen, en ook dat de evaluaties te cijfergericht zijn.

Mijnheer De Meyer, ik heb er een paar dingen uitgehaald. Het is een beetje veel om die enquête helemaal door te nemen. Los van de doelgroep, die niet helemaal dezelfde is, zijn er toch veel parallellen of gelijkenissen te trekken met de conclusies van het ouderpanel van de Koning Boudewijnstichting. Het is natuurlijk minder diepgaand, maar dat is ook logisch: het is gewoon een enquête die is ingevuld op het internet.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uit uw antwoord blijkt dat u waarde hecht aan het resultaat van deze gesprekken.

Ik formuleer het wat algemener, het is bijzonder belangrijk dat er bij de hervorming of modernisering van het secundair onderwijs een breed draagvlak is. Dit kan voortkomen uit veel gesprekken. Ik denk ook aan de koepels en de vakbonden. Ouders zijn hoe dan ook een uitzonderlijk belangrijke partner in dit gesprek.

We hebben het nu over twee groepen: het ouderforum en de bevraging van de VCOV. Ik denk ook aan de studenten. We hebben nu de periode gehad van de input. In de komende weken en maanden moeten er vanuit het kabinet voorstellen gaan naar het Vlaams Parlement. Deze legislatuur is reeds achttien maanden oud. Als we in deze legislatuur nog een grote stap voorwaarts willen zetten, lijkt het me nuttig dat u initiatieven neemt om, wat ook de bedoeling is en wat u ook hebt voorbereid, om ons binnenkort te confronteren met voorstellen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, we hebben twee inputs, dat klopt. Er is een Knack-enquête geweest met meer dan 1004 leerkrachten. We hebben de VUB-leerarenopleidingenenquête gehad. We hebben internetpetities gehad. Dat zijn al heel wat inputs. We hebben al wat inputs gehad in het verleden, en ik denk dat we er deze aan kunnen toevoegen.

Het is goed dat er een aantal inputs zijn. U hebt gewezen op een verschil. Er is nog een verschil. In het rapport van de Koning Boudewijnstichting gaat het over meer dan 32 referentiepersonen – onder wie Ann Verreth, Ruben Plees, Ann De-meulemeester, Mieke Vermeiren, Karin Heremans, Franky Hungenaert – van Harlindis-Relindis –, Fons Leroy en Jan Masschelein – die met de ouders hebben gepraat. Ik ben dan ook – maar het zal te wijten zijn aan de redacteur van het rapport – verbaasd over de grondige kennis van de onderwijsterminologie van de ouders. Het rapport van de oudervereniging gaat over een open bevraging zonder dat er op voorhand referentiepersonen traktaten hebben gegeven. Het is een interessante input.

Het masterplan secundair onderwijs dat is goedgekeurd, is ook niet over één nacht ijs gegaan. Als ik me goed herinner, zei een van mijn collega's dat men er al sinds

1989 mee bezig is. Bij de verschillende stappen en verschillende inspraakmomenten die er al zijn geweest, mogen we toch een belangrijke groep niet vergeten. Die belangrijke groep zijn de leerkrachten. Zij zullen het moeten doen. Ik ben blij dat collega Helsen ermee instemt dat we de expertise van die 185.000 mensen die het gaan moeten doen en ook de lerarenopleiders, zullen betrekken.

Ik ga niet aan een vorm van eclecticisme doen door uit de verschillende rapporten zaken uit te lichten, want dat zou beide rapporten onrecht aandoen. Ik pik er wel één citaat uit: "Eigenlijk gaat het allemaal om respect of geen respect als het gaat over een bepaalde inschatting van bepaalde studierichtingen." Dat geeft goed weer waarover het gaat.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik heb geluisterd naar collega Daniëls. Hij zegt dat dit een van de rapporten is die we kunnen toevoegen aan de vele. Ik ben het daar niet mee eens.

Ik heb contact genomen met de Koning Boudewijnstichting nadat we hebben vernomen dat deze oefening zou worden gemaakt. Ik was vooral geïnteresseerd in de methodiek die werd gebruikt. Als we erin slagen om met die beperkte groep zeer intensief een traject af te leggen, dan is dat niet enkel en alleen interessant voor Onderwijs, maar is dat ook interessant om andere oefeningen te maken. De Koning Boudewijnstichting heeft mij een hele bundel toegestuurd met informatie over de methodiek. Ik heb veel bijgeleerd. Ik geloof ook echt dat we dit rapport niet zomaar naast ons neer moeten leggen omdat deze methodiek toch wel de kans geeft om van een zeer goed gekozen groep met een zeer evenwichtige samenstelling en die zeer intensief werkt met een bepaald thema, heel wat input te krijgen.

Toen ik het rapport las, dacht ik het volgende: vorige legislatuur hebben we getracht om een hervorming van het secundair onderwijs door te voeren, en we hebben er nu een andere titel op geplakt, maar we gebruiken hetzelfde plan van de vorige legislatuur, maar toen ik de voorstellen van de ouders las, vond ik dat dit dé modernisering was, dus niet enkel de hervorming, maar echt de modernisering die het secundair onderwijs dichterbij zal brengen bij de wereld waarin we vandaag leven. Ze wijzen op superdiversiteit, ze wijzen op het belang van de school en de leefwereld waarin jongeren terechtkomen.

Ik ben ervan overtuigd dat we er rekening mee moeten houden. Minister, ik vind het belangrijk dat u ook aangeeft dat u dat gaat doen. Het is niet zomaar een rapport, maar het is stevig onderbouwd. Een heel belangrijk signaal dat naast de vele andere voorkomt, is dat we als overheid echte samenwerking tussen onderwijs en ouders opnieuw onder de loep moeten nemen. We hebben jaren geleden de participatie van ouders geregeld. Maar als ik zie tot wat deze mensen in staat zijn, hoe goed zij het onderwijsveld kennen en wat ze te bieden hebben, dan moeten we nagaan hoe we dit in de toekomst kunnen versterken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, voor mij is het geen onderzoek om op de hoop te gooien. De methodiek die is gebruikt, is toch wel zeer bijzonder. Ik heb niet zomaar gekozen om in dat project te stappen. Ik denk dat er een voorwaarde is in de gezondheidssector over het gebruik van farmaceutische producten. Ik vond de resultaten bijzonder interessant. Ik vind ook dat we niet bang moeten zijn om met ouders in overleg te gaan. Ik had het misschien al eerder kunnen doen. Het is een heel cruciale doelgroep: het zijn ouders die een school voor hun kinderen kiezen; het zijn ouders die bepaalde verwachtingen hebben. De methode waarmee het is gebeurd, heeft er ook voor gezorgd – en dat was ook een van de vaststellingen – dat de ouders een andere blik op onderwijs hebben gekregen. Net zoals de voorzitter vind ik het heel cruciaal om te investeren in ouderbetrokkenheid.

Ik word ook vrij vaak om de oren geslagen met 'je moet weten wat ouders willen en je moet er ook naar luisteren'. We hebben dat nu gedaan met een methode die gevalideerd is en op een manier die niet veel grondiger kan dan wat wij hebben gedaan, aan de hand van die referentiepersonen. Vandaar dat ik zoveel waarde hecht aan de conclusies van het onderzoek.

Staat dit haaks op respect voor leraren? Maar natuurlijk niet! Evident is het de leraar die alles moet kunnen aanbrengen in de klas. Als er goed partnerschap en begrip is van de ouders, dan maakt dat het verhaal zoveel rijker. Ik heb gemerkt dat toen we tijdens de vorige legislatuur over het masterplan secundair onderwijs probeerden te communiceren, het bijzonder moeilijk was om dit op ouderniveau te krijgen zodat ze het ook begrepen. Als je modernisering niet uitgelegd krijgt, toont dat toch wel aan dat dit gebeurd is met weinig affiniteit voor de afnemer, de klant, het kind. Dat is voor mij het belang van de oefening die we hebben gedaan. Het is een vertaling van dingen die we willen doen. Door de resultaten krijgt men inzicht in het belang van bijvoorbeeld duaal leren, al vinden ouders die benaming ook niet zo helder. We kunnen daar heel veel positieve zaken uit halen om ons verhaal op het terrein vorm te geven. Dat is de reden waarom ik het een heel interessante oefening vind.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Leerlingen, leerkrachten, vakbonden, directies, schoolbesturen, koepels maar ongetwijfeld ook ouders, zijn belangrijk in dit gesprek. Ik heb ze als laatste groep genoemd, maar misschien moeten ze als eerste komen.

Minister, er is al een lang proces bezig. Nu formuleer ik het iets te kort door de bocht, maar ik word wat ongeduldig als parlements lid na die vele jaren. U bent nog niet lang minister van Onderwijs, maar we hebben ook uw voorgangers gekend. Ik word wat ongeduldig. Ik hoop dat we spoedig een voorzet krijgen zodat we verdere stappen kunnen zetten.

Minister Hilde Crevits: Uw ongeduld verrast mij. Neem het masterplan, kijk wat al is uitgevoerd en kijk wanneer de matrix klaar moet zijn. Dat is halfweg dit jaar. We zitten dus op schema.

Jos De Meyer (CD&V): Ik vreesde een beetje dat u mijn woorden te letterlijk zou interpreteren. Ik dacht dat ze zouden overkomen als een aanmoediging om het proces verder te zetten, maar ik probeerde rekening te houden met de suggestie om wat bondiger en korter te zijn. Beschouw het als een aanmoediging en niet als kritiek. Weet dat we goesting hebben om verder te werken en liefst niet te lang te wachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over problemen met de levering van softwarelicenties voor scholen in het kader van de raamovereenkomst MS-KIS 4 – 954 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, dit is een probleem dat ons van verschillende kanten ter ore is gekomen. In het verleden hebben toenmalig minister Smet en zijn voorgangers met Microsoft een raamcontract ondertekend waardoor scholen zich met de nieuwste software kunnen uitrusten tegen sterk gereduceerde

prijzen. Dit heeft ook gevolgen voor de leerkracht. Het gaat over de MS-KIS-projecten. Dat is verlengd voor drie bijkomende jaren tot 1 oktober 2016, de zogenaamde MS-KIS 4. Ik herinner me nog de eerste onderhandelingen, want toen zat ik nog in een heel andere hoedanigheid op het secretariaat-generaal van het departement Onderwijs.

Ook voor leerkrachten en leerlingen geeft deze raamovereenkomst zeer interessante voorwaarden om software te gebruiken en aldus iedereen de kans te geven met degelijke software te oefenen en te leren aan zeer democratische voorwaarden. We ontvangen nu verschillende signalen dat er problemen zijn met de tussenpersoon die die licenties moet verzorgen, de firma Smash/Digikids. Zo zijn er scholen die al licenties hebben betaald, maar waarvan de tussenpersoon nog steeds de softwarelicenties niet heeft geleverd. Ik heb weet van een school voor volwassenonderwijs die bijna 10.000 euro heeft betaald maar de licenties nog niet had vastgekregen. De tussenpersoon reageerde ook niet meer en toen bleek er een cashflowprobleem te zijn of iets in die aard.

Heb u die signalen ook al opgevangen? Uw non-verbale communicatie beantwoordt deze vraag al. De overheid heeft de raamovereenkomst met Microsoft ten behoeve van de scholen gesloten. Welke rol kunt u in dezen opnemen? Het gaat om een tussenpersoon waar de overheid geen enkele relatie mee heeft. We hebben wel een raamovereenkomst met Microsoft. Welke stappen plant u als de werkingsmiddelen van de scholen weg zouden zijn? Als die tussenpersoon failliet gaat, zullen die scholen allicht niet op de eerste rij staan voor de recuperatie van gelden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, mijn non-verbale communicatie was inderdaad van dien aard dat ik u kan bevestigen dat het departement op de hoogte is van het door u aangehaalde probleem. Er zijn bij de AER Smash grote onregelmatigheden gesignaleerd met betrekking tot de uitvoering van de raamovereenkomst MS-KIS 4. Dit is de raamovereenkomst die tussen Microsoft en de Vlaamse overheid werd afgesloten.

Die onregelmatigheden werden door Microsoft aan het departement gemeld in het voorjaar van 2015, namelijk eind april 2015. Ondertussen ontving het departement ook een aantal verontrustende signalen van gedupeerde scholen. Microsoft heeft een lijst van 95 gedupeerde scholen opgesteld en aan het departement overgemaakt. Sindsdien werd door mijn diensten in nauw overleg met Microsoft naar een oplossing gezocht in het belang van de betrokken scholen, en die oplossing is er ook.

Eind december werd met Microsoft een akkoord bereikt over de aanpak en regularisatie van de gedupeerde scholen. Scholen die kunnen aantonen dat de software is besteld én betaald, maar die de licenties effectief niet hebben ontvangen, kunnen worden geregulariseerd via een andere erkende reseller. Alle erkende resellers kunnen gedupeerde scholen regulariseren. Inmiddels is de machtiging van Smash om op te treden als gelicentieerd reseller ook ingetrokken. Smash mag dus geen licenties meer verkopen, noch factureren.

Inmiddels werden de betrokken gedupeerde scholen gecontacteerd door andere resellers met het oog op hun regularisatie. Die scholen zullen dus geen werkingsmiddelen verliezen en alsnog wettelijk correcte licenties krijgen van Microsoft.

Microsoft heeft die zaak doorgestuurd naar de juridische diensten van zijn Europese hoofdzetel. Daar zal ook worden beslist of Microsoft wettelijke stappen zal zetten en een klacht zal indienen tegen Smash. Het departement Onderwijs heeft keihard gewerkt om een oplossing te vinden voor die gedupeerde scholen. Elke school zou zo haar oplossing moeten krijgen.

De lopende raamovereenkomst MS-KIS 4 loopt na drie jaar af op 30 oktober 2016. Er is een eenmalige mogelijkheid tot contractverlenging met één jaar. Het gaat om een 3+1- contractmodel.

De scholen zijn tevreden over de raamovereenkomst MS-KIS 4. We kunnen de huidige prijzen behouden tot eind 2017. Dat is zeker een voordeel.

We zullen er eerst voor zorgen dat de problemen volledig opgelost geraken. In de komende maanden zullen we onderhandelingen opstarten met het oog op het afsluiten van een nieuwe raamovereenkomst.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik dank het departement Onderwijs dat zij met en voor Microsoft een oplossing hebben gezocht voor die scholen. U hebt het over het voorjaar 2015 en december 2015. Zijn er scholen die in de problemen zijn gekomen? Ik heb het dan heel concreet over scholen die werken met software in de cloud, Office 365. Het gaat om een pakket, een cloud. Als de licentie niet werd verlengd, kun je daar niet mee werken. Zijn er zulke problemen geweest?

Ik heb zelf nog een kijkje genomen op de website van Digikids en Smash. Zij staan allebei nog online. Er staat dat scholen vanaf nu hun MS-KIS-licenties voor volgend schooljaar 2015-2016 kunnen verlengen. Kunnen we al onze scholen laten weten dat ze het niet meer langs die weg moeten doen omdat ze geen erkende resellers meer zijn? Zo kunnen we vermijden dat er nog gedupeerden bij komen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, ik vermoed dat de scholen verwittigd zijn. Mocht dat niet het geval zijn, zal dat zeker nog gebeuren. Ik weet ook niet wanneer die licentie precies werd ingetrokken. Ik zal dat nagaan. Mocht het nog niet gebeurd zijn, zullen we dat zeker doen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb nog een vraagje. Als ik me niet vergis, hebben we nog een aantal raamcontracten op die manier afgesloten. Is het niet zinvol om daarin een vorm van clause op te nemen dat, indien een aangestelde van de firma waarmee wij een raamcontract opstellen, frauduleus wordt of failliet gaat, het bedrijf waarmee wij het raamcontract hebben, meteen moet voorzien in een oplossing?

U bent of was bezig met het afsluiten van contracten met breedbandinternet. Als daar zaken mislopen, hoeven we dan geen lange weg te gaan zoals nu. We moeten het meteen in die raamovereenkomsten opnemen om dergelijke situaties te vermijden.

Minister Hilde Crevits: Dat is een goede suggestie, die ik zeker meeneem.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgesloten.